

128

OBWIESZCZENIE MINISTRA PRACY I POLITYKI SOCJALNEJ

z dnia 28 lutego 1997 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu.

1. Na podstawie art. 9 ustawy z dnia 6 grudnia 1996 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 147, poz. 687) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z 1995 r. Nr 1, poz. 1) z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

1) ustawą z dnia 22 grudnia 1995 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1996 r. Nr 5, poz. 34)

— ujętych w obwieszczeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 6 marca 1996 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. Nr 47, poz. 211),

2) ustawą z dnia 14 czerwca 1996 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. Nr 100, poz. 459),

3) ustawą z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zmianie niektórych ustaw normujących funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej (Dz. U. Nr 106, poz. 496),

4) ustawą z dnia 6 grudnia 1996 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 147, poz. 687)

oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy nie obejmuje:

1) art. 68—73 ust. 1 i 2 oraz art. 74 i 75 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z 1995 r. Nr 1, poz. 1), które stanowią:

„Art. 68. W ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. — Kodeks postępowania administracyjnego w art. 210 po wyrazach «ubezpieczeń społecznych» skreśla się przecinek i dodaje wyrazy «oraz z zakresu zatrudnienia i bezrobocia».

Art. 69. W ustawie z dnia 9 maja 1991 r. o zatrudnieniu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 46, poz. 201,

Nr 80, poz. 350 i Nr 110, poz. 472, z 1992 r. Nr 21, poz. 85 oraz z 1993 r. Nr 11, poz. 50 i Nr 28, poz. 127) w art. 26 w ust. 1 w pkt 2 wyraz «bezrobotni» zastępuje się wyrazami «poszukujący pracy».

Art. 70. W ustawie z dnia 10 marca 1994 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu i bezrobociu oraz o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 43, poz. 165) skreśla się art. 3.

Art. 71. W ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu i bezrobociu oraz o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 108, poz. 516) skreśla się art. 3.

Art. 72. 1. Bezrobotnemu, który z mocy art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 16 października 1991 r. o zatrudnieniu i bezrobociu utracił prawo do zasiłku, przyznane na podstawie art. 15 ust. 2 pkt 10 ustawy z dnia 29 grudnia 1989 r. o zatrudnieniu (Dz. U. Nr 75, poz. 446, z 1990 r. Nr 9, poz. 57 i Nr 56, poz. 323 oraz z 1991 r. Nr 7, poz. 24 i Nr 46, poz. 201), przywraca się, od dnia 1 stycznia 1995 r., prawo do zasiłku uzupełniającego przez okres do 9 miesięcy, jeżeli od dnia utraty prawa do zasiłku posiada status bezrobotnego.

2. Przywrócenie prawa do zasiłku na okres uzupełniający, o którym mowa w ust. 1, następuje na wniosek bezrobotnego.

Art. 73. 1. Zasiłki, zasiłki szkoleniowe oraz inne świadczenia przyznane bezrobotnym przed dniem wejścia w życie ustawy wypłaca się nadal według dotychczas obowiązujących przepisów, z zastrzeżeniem ust. 2 i 4.

2. Skrócenie okresu pobierania zasiłku, o którym mowa w art. 25 ust. 8, może nastąpić jedynie, gdy przyczyny wymienione w art. 27 ust. 1 pkt 1—3 wystąpiły po dniu wejścia w życie ustawy”.

„Art. 74. 1. Po dniu wejścia w życie ustawy rady zatrudnienia działają w składzie powoła-

nym według dotychczasowych przepisów do końca kadencji, na którą zostały powołane, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W przypadku gdy na obszarze rejonu rządowej administracji ogólnej działa więcej niż jedna rejonowa rada zatrudnienia, powołuje się nową rejonową radę zatrudnienia na zasadach określonych w niniejszej ustawie.
3. Do czasu powołania rejonowych rad zatrudnienia, o których mowa w ust. 2, działają rejonowe rady zatrudnienia powołane na podstawie dotychczasowych przepisów.

Art. 75. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawie, nie dłużej jednak niż przez okres 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie, obowiązują dotychczasowe akty wykonawcze, jeżeli nie są sprzeczne z niniejszą ustawą.”;

2) art. 4—6 i 8 ustawy z dnia 22 grudnia 1995 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1996 r. Nr 5, poz. 34), które stanowią:

„Art. 4. 1. Absolwenci zarejestrowani jako bezrobotni przed dniem wejścia w życie ustawy uprawnieni są do zasiłków, zasiłków szkoleniowych i innych świadczeń na dotychczasowych zasadach.

2. Bezrobotni, którzy przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy nabyli prawo do zasiłku, o którym mowa w art. 24 ust. 5 ustawy wymienionej w art. 1, zachowują do niego prawo także w przypadku, gdy zamieszkują w rejonie administracyjnym (gminie) nie uznanym za zagrożony szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym.

3. Stypendia, o których mowa w art. 37a, 37b i 37d ustawy wymienionej w art. 1, mogą być przyznane absolwentom, którzy zarejestrują się jako bezrobotni począwszy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

4. Przepis art. 1 pkt 11 lit. f) ustawy stosuje się do bezrobotnych skierowanych do prac interwencyjnych lub robót publicznych począwszy od dnia jej wejścia w życie.

Art. 5. Przepisy wykonawcze, wydane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy na podstawie upoważnienia zawartego w art. 49 ust. 2 ustawy wymienionej w art. 1, zachowują moc do czasu wydania przepisów na podstawie upoważnienia

w brzmieniu określonym w niniejszej ustawie, nie dłużej niż 6 miesięcy.

Art. 6. 1. Okres zatrudnienia od 1 lipca do 31 grudnia 1994 r. w wymiarze niższym od połowy wymiaru czasu pracy obowiązującego w danym zawodzie lub służbie zalicza się do okresu, od którego zależy nabycie prawa i długość okresu pobierania zasiłku, jeżeli w okresie tego zatrudnienia nie był pobierany zasiłek.

2. Zasiłek, uzyskany na podstawie ust. 1, przyznawany jest na wniosek bezrobotnego od dnia złożenia wniosku; zasiłek przysługuje, jeżeli bezrobotny w dniu rejestracji spełniał warunki do jego otrzymania po zaliczeniu okresów zatrudnienia, o których mowa w ust. 1.”

„Art. 8. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 marca 1996 r., z wyjątkiem przepisów:

1) art. 1 pkt 13 dotyczącego art. 27 ust. 1 pkt 3, który wchodzi w życie pierwszego dnia czwartego miesiąca następującego po miesiącu ogłoszenia ustawy,

2) art. 2, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1995 r.”;

3) art. 8 ustawy z dnia 14 czerwca 1996 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. Nr 100, poz. 459), który stanowi:

„Art. 8. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z tym że art. 35 ust. 3 i 4 oraz art. 46 ust. 8 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu ustalonym niniejszą ustawą wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1998 r.”;

4) art. 84 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zmianie niektórych ustaw normujących funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej (Dz. U. Nr 106, poz. 496), który stanowi:

„Art. 84. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1997 r., z wyjątkiem art. 3, art. 7, art. 9, art. 10, art. 20, art. 24, art. 32, art. 34, art. 37, art. 45—47, art. 50, art. 66, art. 73 ust. 1, 2 i 4, art. 74, art. 76, art. 79, art. 80 i art. 82, które wchodzi w życie z dniem 1 października 1996 r., oraz art. 41, który wchodzi w życie z dniem wejścia w życie ustawy konstytucyjnej z dnia 21 czerwca 1996 r. o zmianie ustawy konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym (Dz. U. Nr 106, poz. 488).”;

5) art. 8 oraz art. 10 ustawy z dnia 6 grudnia 1996 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 147, poz. 687), które stanowią:

„Art. 8. 1. Bezrobotnemu, który nabył prawo do zasiłku lub zasiłku szkoleniowego przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, zasiłki te wypłaca się w wysokości i przez okres wynikający z dotychczasowych przepisów, z zastrzeżeniem ust. 2—5.

2. Bezrobotny, który nabył prawo do zasiłku przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, ma prawo do zasiłku w wysokości określonej w niniejszej ustawie, jeżeli jest to korzystniejsze. Ustalenie tego prawa następuje na wniosek bezrobotnego.

3. Bezrobotnemu nie posiadającemu prawa do zasiłku w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, dodatek szkoleniowy przysługuje, jeżeli szkolenie rozpoczął po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.

4. Bezrobotny, który w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy pobiera zasiłek na podstawie dotychczasowego przepisu art. 25 ust. 6 ustawy wymienionej w art. 1, zachowuje prawo do jego pobierania na dotychczasowych zasadach przez okres 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, chyba że zajdą okoliczności powodujące wcześniejszą utratę prawa do zasiłku.

5. Bezrobotny, który od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy uzyskuje wynagrodzenie lub dochód z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w wysokości niższej od połowy najniższego wynagrodzenia, zachowuje status osoby bezrobotnej oraz prawo do zasiłku na dotychczasowych zasadach przez okres 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

6. Prawo do zasiłku przedemerytalnego i świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobom spełniającym warunki do jego przyznania, jeżeli:

1) zarejestrowane zostały w rejonowym urzędzie pracy po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy,

2) w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy uprawnione były do zasiłku do czasu uzyskania uprawnień emerytalnych.

7. Do okresu, od którego w myśl ustawy wymienionej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, zależy nabycie prawa, wysokość i okres pobierania zasiłku, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, zalicza się również okresy zatrudnienia, innej pracy zarobkowej i prowadzenia pozarolniczej działalności, przypadające przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, jeżeli w tym okresie podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub zaopatrzenie emerytalne i Fundusz Pracy stanowiła kwota wynosząca co najmniej połowę najniższego wynagrodzenia miesięcznie.

8. Stopę bezrobocia, o której mowa w art. 35 ustawy wymienionej w art. 1 niniejszej ustawy, według stanu na dzień 30 czerwca 1996 r. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłosił w ciągu jednego miesiąca od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy.”

„Art. 10. Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu ogłoszenia, z tym że:

1) art. 23 ust. 1 pkt 2, ust. 2 i 4, art. 25 ust. 11 i 12, art. 27 ust. 1 pkt 3 i 4 oraz art. 40 pkt 1 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, wchodzi w życie pierwszego dnia siódmego miesiąca następującego po dniu ogłoszenia,

2) art. 25 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 lit. a) ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, wchodzi w życie pierwszego dnia czwartego miesiąca następującego po dniu ogłoszenia,

3) art. 2 wchodzi w życie z dniem ogłoszenia,

4) art. 3 wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1998 r.,

5) art. 4 z wyłączeniem pkt 8 lit. c), pkt 10 i pkt 14 lit. a) oraz art. 7 wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 14 września 1996 r.,

6) art. 6 wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1999 r.”

Załącznik do obwieszczenia Ministra Pracy
i Polityki Socjalnej z dnia 28 lutego 1997 r.
(poz. 128)

USTAWA

z dnia 14 grudnia 1994 r.

o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa określa zadania państwa w zakresie łagodzenia skutków bezrobocia, zatrudnienia oraz aktywizacji zawodowej bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy.

2. Ustawa ma zastosowanie do:

- 1) obywateli polskich zamieszkałych w Polsce, poszukujących i podejmujących zatrudnienie lub inną pracę zarobkową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zatrudnienie za granicą u pracodawców zagranicznych,
- 2) cudzoziemców przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i posiadających kartę stałego pobytu lub którym nadano status uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej, poszukujących i podejmujących zatrudnienie lub inną pracę zarobkową na terytorium Polski,
- 3) cudzoziemców, którym dyrektor wojewódzkiego urzędu pracy udzielił zgody na zatrudnienie lub inną pracę zarobkową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Na zasadach określonych w ustawie zasiłki i inne świadczenia z tytułu pozostawania bez pracy przysługują osobom, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2.

Art. 2. 1. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1)¹ absolwencie — oznacza to bezrobotnego w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie ukończenia szkoły lub zaświadczeniu o ukończeniu kursu, jeżeli jest:
  - a) absolwentem ponadpodstawowej szkoły publicznej lub niepublicznej o uprawnieniach szkoły publicznej albo szkoły wyższej państwowej lub niepaństwowej — dla młodzieży,
  - b) absolwentem studiów podyplomowych lub doktoranckich, podjętych w okresie 6 miesięcy od dnia ukończenia szkoły wyższej,
  - c) absolwentem szkoły, o której mowa w lit. a), dla dorosłych, jeżeli w ostatnich 12 miesiącach trwania nauki nie był zatrudniony,

- d) absolwentem co najmniej 12-miesięcznego przygotowania zawodowego, odbytego w ramach Ochotniczych Hufców Pracy,
- e) absolwentem dziennych kursów zawodowych, trwających co najmniej 24 miesiące, jeżeli w okresie ostatnich 12 miesięcy ich trwania nie był zatrudniony,
- f) absolwentem szkoły specjalnej,
- g) niepełnosprawnym, który uzyskał uprawnienia do wykonywania zawodu,

2)² bezrobotnym — oznacza to osobę, o której mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1 i 2, nie zatrudnioną i nie wykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującego w danym zawodzie lub służbie, z zastrzeżeniem lit. g), nie uczącą się w szkole w systemie dziennym, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) rejonowym urzędzie pracy, jeżeli:

- a) ukończyła 18 lat, z wyjątkiem młodocianych absolwentów,
- b) kobieta nie ukończyła 60 lat, a mężczyzna 65 lat,
- c)³ nie nabyła prawa do emerytury lub renty inwalidzkiej albo po ustaniu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, zaprzestaniu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej nie pobiera zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, macierzyńskiego lub wychowawczego,

d) nie jest właścicielem lub posiadaczem (samoistnym lub zależnym) nieruchomości rolnej, w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego, o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowych albo gospodarstwa stanowiącego dział specjalny produkcji rolnej w rozumieniu przepisów podatkowych, chyba że dochód z działów specjalnych produkcji rolnej obliczony dla celów podatku dochodowego od osób fizycznych nie przekracza wysokości przeciętnego dochodu z pracy w rolnictwie nieuspołecznionym z 2 ha przeliczeniowych, ustalonego przez Mini-

¹ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 1 lit. a) ustawy z dnia 22 grudnia 1995 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1996 r. Nr 5, poz. 34), która weszła w życie z dniem 1 marca 1996 r.

² W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 1 lit. a) tiret pierwsze ustawy z dnia 6 grudnia 1996 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 147, poz. 687), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1997 r.

³ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 1 lit. a) tiret drugie ustawy wymienionej w przypisie 2.

- stra Pracy i Polityki Socjalnej na podstawie przepisów o podatku rolnym,
- e) nie podlega ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z tytułu stałej pracy jako domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe lub stanowiącym dział specjalny produkcji rolnej, z którego podatek dochodowy od osób fizycznych przekracza dochody z 2 ha przeliczeniowych, o których mowa w lit. d),
- f)⁴ nie podjęta pozarolniczej działalności gospodarczej od dnia wskazanego w zgłoszeniu do ewidencji do dnia wyrejestrowania tej działalności albo nie podlega — na podstawie odrębnych przepisów — obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników, lub zaopatrzenia emerytalnego,
- g) jest osobą niepełnosprawną, której stan zdrowia pozwala na podjęcie zatrudnienia co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy obowiązującego w danym zawodzie lub służbie,
- h) nie jest osobą tymczasowo aresztowaną lub nie odbywa kary pozbawienia wolności,
- i)⁵ nie uzyskuje miesięcznie dochodu w wysokości przekraczającej połowę najniższego wynagrodzenia, z zastrzeżeniem lit. d),
- 3) cudzoziemcach — oznacza to osoby nie posiadające obywatelstwa polskiego,
- 4)⁶ dochodach — oznacza to dochody z innego tytułu niż zatrudnienie lub inna praca zarobkowa podlegające opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych,
- 5) dodatkowym miejscu pracy — oznacza to miejsce pracy utworzone dla bezrobotnego w wyniku udzielenia pożyczki z Funduszu Pracy,
- 5a)⁷ dodatku szkoleniowym — oznacza to kwotę wypłaconą bezrobotnemu w okresie szkolenia obejmującego przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższenie kwalifikacji zawodowych,
- 6) klubie pracy — oznacza to zajęcia dla bezrobotnych w celu nabycia umiejętności poszukiwania i uzyskiwania zatrudnienia,
- 7) koszcie szkolenia — oznacza to:
- a) uprzednio uzgodnioną należność przysługującą jednostce szkoleniowej,
- b) koszt ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków,
- c) koszt przejazdu i zakwaterowania, jeżeli szkolenie odbywa się w innej miejscowości niż miejsce zamieszkania bezrobotnego,
- d) koszt niezbędnych badań lekarskich,
- 8) najniższym wynagrodzeniu — oznacza to najniższe wynagrodzenie pracowników, ogłoszone przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” na podstawie odrębnych przepisów,
- 9) nielegalnym zatrudnieniu lub innej nielegalnej pracy zarobkowej — oznacza to:
- a) zatrudnienie przez pracodawcę osoby bez zawarcia z nią w wymaganym terminie umowy o pracę na piśmie,
- b) niezgłoszenie osoby zatrudnionej lub wykonującej inną pracę zarobkową do ubezpieczenia społecznego,
- c) zatrudnienie lub powierzenie innej pracy zarobkowej cudzoziemcowi nie posiadającemu karty stałego pobytu lub statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej bez zezwolenia lub zgody dyrektora właściwego wojewódzkiego urzędu pracy lub na innym stanowisku albo na innych warunkach niż określone w zezwoleniu lub zgodzie,
- d) podjęcie przez cudzoziemca nie posiadającego karty stałego pobytu lub statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej bez zgody dyrektora właściwego wojewódzkiego urzędu pracy,
- 10) nielegalnej działalności — oznacza to:
- a) prowadzenie pośrednictwa pracy albo kierowanie obywateli polskich do pracy za granicą bez wymaganego upoważnienia,
- b) prowadzenie pośrednictwa pracy albo kierowanie obywateli polskich do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych, w celu osiągnięcia zysku,
- 11)⁸ odpowiednim zatrudnieniu — oznacza to zatrudnienie, do którego bezrobotny ma wystarczające kwalifikacje lub może je wykonywać po uprzednim szkoleniu, jego stan zdrowia pozwala mu na wykonywanie tego zatrudnienia, a łączny czas dojazdu do miejsca zatrudnienia i z powrotem środkami komunikacji publicznej nie przekracza 3 godzin,
- 12) organach zatrudnienia — oznacza to Prezesa Krajowego Urzędu Pracy oraz dyrektorów wojewódzkich urzędów pracy i kierowników rejonowych urzędów pracy,
- 13) osobie samotnie wychowującej dzieci — oznacza to osobę, o której mowa w przepisach o podatku dochodowym od osób fizycznych,

⁴ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 1 lit. a) tiret trzecie ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁵ Dodany przez art. 1 pkt 1 lit. a) tiret czwarte ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁶ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 1 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1 oraz przez art. 1 pkt 1 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁷ Dodany przez art. 1 pkt 1 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁸ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 1 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 1.

- 14) osobie współpracującej — oznacza to osobę współpracującą w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin, a także przepisów o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia,
- 15) poszukującym pracy — oznacza to osobę nie zatrudnioną, o której mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1 i 2, poszukującą zatrudnienia oraz osobę zatrudnioną zgłaszającą zamiar i gotowość podjęcia zatrudnienia w wyższym wymiarze czasu pracy, albo dodatkowego lub innego zatrudnienia, zarejestrowaną w rejonowym urzędzie pracy,
- 16) innej pracy zarobkowej — oznacza to wykonywanie pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia, umowy o dzieło albo w okresie członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub spółdzielni kółek rolniczych (usług rolniczych),
- 17) pracodawcy — oznacza to jednostkę organizacyjną, chociażby nie posiadającą osobowości prawnej, a także osobę fizyczną, jeżeli zatrudniają one pracowników,
- 18) pracach interwencyjnych — oznacza to zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy, jeżeli zatrudnienie to nastąpiło w wyniku umowy zawartej z rejonowym urzędem pracy,
- 18a)⁹ pożyczce szkoleniowej — oznacza to pożyczkę udzieloną bezrobotnemu na sfinansowanie kosztów szkolenia podejmowanego bez skierowania rejonowego urzędu pracy na to szkolenie,
- 19) programach specjalnych — oznacza to działania, w celu promocji zatrudnienia, inicjowane przez organy zatrudnienia na rzecz osób zakwalifikowanych do grup ryzyka na lokalnych rynkach pracy,
- 20) przeciętnym wynagrodzeniu — oznacza to przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”,
- 21)¹⁰ robotach publicznych — oznacza to zatrudnienie bezrobotnego w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy przy wykonywaniu prac zorganizowanych przez organy samorządu terytorialnego, administracji rządowej lub instytucje użyteczności publicznej oraz organizacje statutowo zajmujące się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, sportu i turystyki, opieki zdrowotnej oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki, jeżeli prace te są finansowane lub dofinansowane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych lub środków instytucji, organizacji, spółek wodnych i ich związków,
- 21a)¹¹ stażu — oznacza to nabywanie umiejętności praktycznych do wykonywania pracy poprzez wykonywanie zadań w miejscu pracy przez absolwenta, bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą,
- 21b)¹¹ stypendium — oznacza to kwotę wypłacaną z Funduszu Pracy bezrobotnemu, zarejestrowanemu w rejonowym urzędzie pracy po raz pierwszy jako absolwent, w okresie odbywania: szkolenia, stażu u pracodawcy oraz przez okres nauki w szkole ponadpodstawowej dla dorosłych,
- 22)¹² szkoleniu — oznacza to przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie, podwyższenie kwalifikacji zawodowych lub naukę umiejętności poszukiwania i uzyskiwania zatrudnienia,
- 23) zasiłku — oznacza to zasiłek dla bezrobotnych,
- 24) (skreślony)¹³,
- 25) zatrudnieniu — oznacza to wykonywanie pracy na podstawie stosunku pracy, stosunku służbowego oraz umowy o pracę nakładczą.

2. Okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, przedłuża się o czas odbywania przez absolwenta zasadniczej służby wojskowej, nadterminowej zasadniczej służby wojskowej, przeszkolenia wojskowego absolwentów szkół wyższych, służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego, ćwiczeń wojskowych, okresowej służby wojskowej oraz zasadniczej służby w obronie cywilnej i służby zastępczej.

3.¹⁴ Badania lekarskie, mające na celu stwierdzenie zdolności bezrobotnego do pracy, przeprowadzają, na wniosek kierownika rejonowego urzędu pracy, lekarze publicznych zakładów opieki zdrowotnej.

Rozdział 2

Organy zatrudnienia i rady zatrudnienia

Art. 3. 1.¹⁵ Prezes Krajowego Urzędu Pracy jest centralnym organem administracji państwowej i podlega Ministrowi Pracy i Polityki Socjalnej.

2. Prezes Krajowego Urzędu Pracy jest powoływany i odwoływany przez Prezesa Rady Ministrów na

⁹ Dodany przez art. 1 pkt 1 lit. d) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹² W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 1 lit. f) ustawy wymienionej w przypisie 2.

¹³ Przez art. 1 pkt 1 lit. g) ustawy wymienionej w przypisie 2.

¹⁴ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 2 ustawy wymienionej w przypisie 2.

¹⁵ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 2 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁹ Dodany przez art. 1 pkt 1 lit. d) ustawy wymienionej w przypisie 2.

¹⁰ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 1 lit. e) ustawy wymienionej w przypisie 2.

wniosek Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, zaopiniowany przez Naczelną Radę Zatrudnienia.

3.¹⁶ Minister Pracy i Polityki Socjalnej określa, w drodze rozporządzenia, organizację, szczegółowe zasady i zakres działania Krajowego Urzędu Pracy oraz wojewódzkich lub międzywojewódzkich i rejonowych urzędów pracy.

4.¹⁷ Ilekroć w przepisach jest mowa o wojewódzkich urzędach pracy, rozumie się przez to również międzywojewódzkie urzędy pracy.

Art. 4. 1. Zadania określone w ustawie realizuje Minister Pracy i Polityki Socjalnej przy pomocy Krajowego Urzędu Pracy oraz wojewódzkich i rejonowych urzędów pracy, które współdziałają z organizacjami, organami i instytucjami zajmującymi się problematyką zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu, a w szczególności z organami samorządu terytorialnego, organizacjami związków zawodowych, pracodawców i bezrobotnych.

2. Minister Pracy i Polityki Socjalnej, w zakresie objętym ustawą, koordynuje działalność innych organów, organizacji i instytucji.

Art. 4a.¹⁸ 1. Dyrektora wojewódzkiego urzędu pracy powołuje i odwołuje Prezes Krajowego Urzędu Pracy na wniosek wojewody lub z własnej inicjatywy, po zasięgnięciu opinii wojewody.

2. Kierownika rejonowego urzędu pracy powołuje i odwołuje dyrektor wojewódzkiego urzędu pracy na wniosek wojewody lub z własnej inicjatywy po zasięgnięciu opinii wojewody.

Art. 5. 1. Do zadań dyrektora wojewódzkiego urzędu pracy należy w szczególności:

- 1) koordynowanie działalności rejonowych urzędów pracy na terenie województwa, ustalanie liczby i zasięgu właściwości terytorialnej rejonowych urzędów pracy, po zasięgnięciu opinii wojewody i wojewódzkiej rady zatrudnienia,
- 2) opracowywanie analiz i ocen dotyczących problematyki zatrudnienia w województwie na potrzeby Ministra Pracy i Polityki Socjalnej oraz rad zatrudnienia,
- 3) współdziałanie z wojewódzką radą zatrudnienia w podejmowaniu przedsięwzięć zmierzających do zapobiegania negatywnym dla pracowników skutkom zwolnień z pracy oraz łagodzenia tych skutków, a zwłaszcza pozyskiwania miejsc pracy i szkolenia bezrobotnych,
- 4) opracowywanie propozycji do planów Funduszu Pracy oraz sprawozdań z wykorzystania środków Funduszu,

¹⁶ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 2 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁷ Dodany przez art. 1 pkt 2 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁸ Dodany przez art. 66 pkt 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zmianie niektórych ustaw normujących funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej (Dz. U. Nr 106, poz. 496), który wszedł w życie z dniem 1 października 1996 r.

- 5) ustalanie zadań dla rejonowych urzędów pracy i limitów środków Funduszu Pracy oraz kontrolowanie ich wykonania i wykorzystania,
  - 6) przyjmowanie zgłoszeń od osób podejmujących pracę za granicą na podstawie umów zawieranych z pracodawcami zagranicznymi,
  - 7) wydawanie decyzji w sprawach zatrudnienia cudzoziemców lub wykonywania przez nich innej pracy zarobkowej,
  - 8) organizowanie pośrednictwa pracy w skali międzywojewódzkiej,
  - 9) wykonywanie zadań określonych w przepisach o zatrudnianiu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych,
  - 10)¹⁹ współdziałanie z kuratorem oświaty w planowaniu i podejmowaniu przedsięwzięć w zakresie szkolenia bezrobotnych oraz w organizowaniu kształcenia zawodowego, z uwzględnieniem potrzeb lokalnego rynku pracy,
  - 11) realizacja zadań określonych w przepisach o służbie zastępczej,
  - 12) realizacja zadań wynikających z przepisów o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewyfulness pracodawcy,
  - 13) organizowanie i koordynowanie usług poradnictwa zawodowego oraz rozwoju informacji zawodowej na terenie województwa, a także wspieranie działalności klubów pracy,
  - 14) realizacja zadań w zakresie kontroli przestrzegania przepisów ustawy,
  - 15) inicjowanie oraz koordynowanie realizacji programów specjalnych.
2. (skreślony).²⁰

Art. 6. 1. Do zadań kierownika rejonowego urzędu pracy należy w szczególności:

- 1) udzielanie pomocy bezrobotnym i innym osobom poszukującym pracy w znalezieniu pracy, a także pracodawcom w pozyskiwaniu pracowników,
- 2) podejmowanie działań zmierzających do zapobiegania negatywnym skutkom zwolnień z pracy oraz do łagodzenia tych skutków, a zwłaszcza pozyskiwania odpowiednich miejsc pracy, oraz organizowanie szkolenia,
- 3)²¹ rejestrowanie bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy, przedstawianie im propozycji zatrudnienia lub propozycji szkolenia, propozycji

¹⁹ W brzmieniu ustalonym przez art. 66 pkt 2 ustawy wymienionej w przypisie 18 oraz przez art. 1 pkt 3 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 2.

²⁰ Przez art. 1 pkt 3 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 2.

²¹ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 4 lit. a) tiret pierwsze ustawy wymienionej w przypisie 2.

prac interwencyjnych i robót publicznych, a w razie braku takich możliwości wypłacanie uprawnionym zasiłków i innych świadczeń pieniężnych,

- 3a)²² przyznawanie i wypłacanie osobom uprawnionym zasiłków przedemerytalnych, świadczeń przedemerytalnych oraz innych świadczeń pieniężnych,
- 4) inicjowanie i finansowanie szkoleń,
- 5) inicjowanie tworzenia dodatkowych miejsc pracy oraz udzielanie pomocy bezrobotnym w podejmowaniu działalności na własny rachunek,
- 6) inicjowanie i finansowanie:
  - a) prac interwencyjnych,
  - b) robót publicznych,
  - c) zatrudnienia absolwentów,
- 7) prowadzenie poradnictwa zawodowego oraz informacji zawodowej dla bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy,
- 8) wykonywanie kontroli w zakresie przestrzegania przepisów ustawy,
- 9) refundowanie wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne młodocianych pracowników, zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego,
- 10) finansowanie dodatków i premii przysługujących pracownikom za wykonywanie obowiązków opiekunów praktyk uczniowskich,
- 11) wydawanie biletów kredytowych osobom skierowanym do pracy poza miejsce stałego zamieszkania,
- 12) współdziałanie z rejonowymi radami zatrudnienia w zakresie przeciwdziałania negatywnym skutkom bezrobocia, a w szczególności przy rozdziale środków finansowych z Funduszu Pracy,
- 13) inicjowanie i wspieranie działalności klubów pracy,
- 14) realizacja programów specjalnych.

2. Kierownik rejonowego urzędu pracy wydaje decyzje o:

- 1) uznaniu lub odmowie uznania danej osoby za bezrobotną oraz o utracie statusu osoby bezrobotnej,
- 2)²³ przyznaniu, odmowie przyznania, wstrzymaniu, wznowieniu wypłaty oraz utracie lub pozbawieniu prawa do zasiłku, dodatku szkoleniowego, stypendium, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego,

3)²³ obowiązku zwrotu nienależnie pobranego zasiłku, dodatku szkoleniowego, stypendium, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego oraz kosztów szkolenia,

4) (skreślony),²⁴

5) umorzeniu części pożyczki udzielonej z Funduszu Pracy.

Art. 7. 1. Naczelna Rada Zatrudnienia jest organem opiniodawczo-doradczym Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawach zatrudnienia.

2. Do zakresu działania Naczelnej Rady Zatrudnienia należy w szczególności:

- 1) inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do pełnego i racjonalnego zatrudnienia,
- 2) opiniowanie planów Funduszu Pracy oraz rocznych sprawozdań z działalności tego Funduszu,
- 3) wydawanie opinii w sprawach, o których mowa w art. 57 ust. 1 pkt 21—23,
- 3a)²⁵ opiniowanie zasad i kryteriów przyznawania przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, z funduszy będących w jego dyspozycji, środków na dofinansowanie programów i przedsięwzięć realizowanych w ramach zadań statutowych przez instytucje i organizacje na rzecz bezrobotnych oraz młodzieży wchodzącej na rynek pracy,
- 4) opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących zatrudnienia oraz wnioskowanie w sprawie wydania lub zmiany obowiązujących przepisów,
- 5) współdziałanie z wojewódzkimi radami zatrudnienia,
- 6) przedstawianie Ministrowi Pracy i Polityki Socjalnej okresowych informacji o swojej działalności oraz o działalności wojewódzkich i rejonowych rad zatrudnienia.

Art. 8. 1. Wojewódzkie rady zatrudnienia są organami opiniodawczo-doradczymi wojewodów.

2. Do zakresu działania wojewódzkich rad zatrudnienia należy w szczególności:

- 1) inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do pełnego i racjonalnego zatrudnienia w województwie,
- 2) ocena racjonalności gospodarki środkami Funduszu Pracy,
- 3) opiniowanie projektów planów finansowych, opracowywanych przez wojewódzkie urzędy pracy, oraz sprawozdań z ich wykonania,

²² Dodany przez art. 1 pkt 4 lit. a) tiret drugie ustawy wymienionej w przypisie 2.

²³ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 4 lit. b) tiret pierwsze ustawy wymienionej w przypisie 2.

²⁴ Przez art. 1 pkt 4 lit. b) tiret drugie ustawy wymienionej w przypisie 2.

²⁵ Dodany przez art. 1 pkt 5 ustawy wymienionej w przypisie 2.

- 4)²⁶ składanie wniosków i wydawanie opinii w sprawach dotyczących kierunków kształcenia, szkolenia zawodowego oraz zatrudnienia w województwie,
- 5) opiniowanie liczby i zasięgu terytorialnego rejonowych urzędów pracy na terenie województwa,
- 6) opiniowanie kryteriów wydawania decyzji w sprawach zatrudnienia cudzoziemców lub wykonywania przez nich innej pracy zarobkowej na terenie województwa,
- 7) ocenianie okresowych sprawozdań z działalności wojewódzkich urzędów pracy oraz przedstawianie Naczelnej Radzie Zatrudnienia okresowych sprawozdań i wniosków w sprawach zatrudnienia,
- 8)²⁷ opiniowanie kryteriów przyznawania pożyczek z Funduszu Pracy,
- 9) opiniowanie kandydatów na stanowisko dyrektora wojewódzkiego urzędu pracy oraz wnioskowanie o jego odwołanie,
- 10) delegowanie przedstawiciela do komisji konkursowej w przypadku powoływania dyrektora wojewódzkiego urzędu pracy w drodze konkursu.

Art. 9. 1. Rejonowe rady zatrudnienia są organami opiniodawczo-doradczymi kierowników rejonowych urzędów rządowej administracji ogólnej.

2. Do zakresu działania rejonowych rad zatrudnienia stosuje się odpowiednio przepisy art. 8 ust. 2 pkt 1—4 i 7—10.

3.²⁸ Rejonowe rady zatrudnienia opiniują kryteria refundowania kosztów szkolenia, o których mowa w art. 15 ust. 5.

Art. 10. 1. Naczelna Rada Zatrudnienia składa się z 24 osób, powoływanych w równych częściach spośród przedstawicieli reprezentatywnych organizacji związkowych, organizacji pracodawców, organów administracji rządowej oraz samorządu terytorialnego.

2. Wojewódzkie rady zatrudnienia składają się z 16 osób, powoływanych w równych częściach spośród przedstawicieli działających na terenie danego województwa organizacji związków zawodowych, organizacji pracodawców, organów administracji rządowej oraz samorządu terytorialnego. Przewodniczącym wojewódzkiej rady zatrudnienia jest wojewoda.

3. Rejonowe rady zatrudnienia składają się z 12 osób, powoływanych w równych częściach spośród przedstawicieli działających na terenie rejonu organizacji związków zawodowych, organizacji pracodawców, organów administracji rządowej oraz samorządu terytorialnego. Przewodniczącym rejonowej rady za-

trudnienia jest kierownik rejonowego urzędu rządowej administracji ogólnej.

4. Członków Naczelnej Rady Zatrudnienia i wojewódzkich rad zatrudnienia powołuje Minister Pracy i Polityki Socjalnej, natomiast członków rejonowych rad zatrudnienia powołuje wojewoda spośród kandydatów zgłoszonych przez organy i organizacje, o których mowa w ust. 1—3.

5. Członek rady zatrudnienia może zostać odwołany:

- 1) na wniosek organu lub organizacji, która zgłosiła kandydaturę członka rady,
- 2) z inicjatywy odpowiednio Ministra Pracy i Polityki Socjalnej oraz wojewody, po zasięgnięciu opinii organu lub organizacji, które zgłosiły kandydaturę członka rady.

6. Kadencja rad zatrudnienia trwa 4 lata.

7. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określa, w drodze rozporządzenia, organizację oraz tryb działania rad zatrudnienia oraz zasady, na jakich mogą uczestniczyć w posiedzeniach rad zatrudnienia przedstawiciele nauki oraz innych organów, organizacji i instytucji nie reprezentowanych w radach zatrudnienia.

8. Pracodawca jest obowiązany zwolnić pracownika od pracy w celu wzięcia udziału w posiedzeniach rady zatrudnienia. Za czas zwolnienia pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia ustalonego według zasad obowiązujących przy obliczaniu wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy. Koszty wynagrodzenia ponoszone przez pracodawcę mogą być refundowane z Funduszu Pracy.

9. Na wniosek członków rad zatrudnienia zamieszkałych poza miejscem obrad rady koszty przejazdów publicznymi środkami komunikacji finansowane są ze środków Funduszu Pracy.

10. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady refundacji kosztów, o których mowa w ust. 8 i 9.

Rozdział 3

Zasady i formy przeciwdziałania bezrobociu oraz łagodzenia jego skutków

Art. 11. Organy zatrudnienia realizują zadania państwa w zakresie zatrudnienia, przeciwdziałania bezrobociu i łagodzenia jego skutków.

Art. 12. 1. Pośrednictwo pracy polega na udzielaniu pomocy bezrobotnym i innym osobom poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w znalezieniu odpowiednich pracowników.

2. Pośrednictwo pracy prowadzą rejonowe urzędy pracy. Pośrednictwo pracy jest wykonywane nieodpłatnie i opiera się na następujących zasadach:

²⁶ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 6 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 2.

²⁷ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 6 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 2.

²⁸ Dodany przez art. 1 pkt 7 ustawy wymienionej w przypisie 2.

- 1) dostępności usług pośrednictwa dla wszystkich osób poszukujących pracy oraz dla pracodawców,
- 2) dobrowolności — oznaczającej wolne od przymusu korzystanie z usług pośrednictwa pracy przez poszukujących pracy,
- 3) równości — oznaczającej obowiązek rejonowych urzędów pracy udzielania wszystkim poszukującym pracy pomocy w znalezieniu zatrudnienia, bez względu na ich narodowość, przynależność do organizacji politycznych, społecznych, na płeć, wyznanie i inne okoliczności,
- 4) jawności — oznaczającej, że każde wolne miejsce pracy zgłoszone do urzędu podawane jest do wiadomości poszukującym pracy.

3.²⁹ Pracodawcy mają obowiązek na bieżąco informować rejonowe urzędy pracy, właściwe dla siedziby pracodawcy, o wolnych miejscach zatrudnienia lub miejscach przygotowania zawodowego.

4. Pracodawca przed zatrudnieniem pracownika obowiązany jest uzyskać od niego oświadczenie o pozostawaniu lub niepozostawaniu w rejestrze bezrobotnych.

5.³⁰ Pracodawca obowiązany jest zawiadomić w formie pisemnej w ciągu 5 dni właściwy rejonowy urząd pracy o zatrudnieniu osoby zarejestrowanej jako bezrobotna lub o powierzeniu jej innej pracy zarobkowej.

Art. 13. 1. Rejonowe urzędy pracy rejestrują bezrobotnych i inne osoby poszukujące pracy oraz prowadzą karty rejestracyjne tych osób.

2. Bezrobotni mają obowiązek zgłaszania się do właściwego rejonowego urzędu pracy w wyznaczonych terminach w celu potwierdzenia swojej gotowości do podjęcia pracy i uzyskania informacji o możliwościach zatrudnienia lub szkolenia.

3. Kierownik rejonowego urzędu pracy, z zastrzeżeniem art. 27 ust. 3, pozbawia statusu bezrobotnego osobę, która:

- 1) nie spełnia warunków, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2,
- 2) (skreślony)³¹,
- 3)³² otrzymała pożyczkę z Funduszu Pracy lub Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej,

²⁹ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 3 ustawy wymienionej w przypisie 1.

³⁰ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 8 ustawy wymienionej w przypisie 2.

³¹ Przez art. 1 pkt 9 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 2.

³² W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 9 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 2.

4)³³ dwukrotnie odmówiła, bez uzasadnionej przyczyny, przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia albo wykonywania prac interwencyjnych lub robót publicznych; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje na okres 6 miesięcy,

5)³⁴ nie stawiła się w rejonowym urzędzie pracy w wyznaczonym terminie i nie powiadomiła w ciągu 5 dni o uzasadnionej przyczynie tego niestawiennictwa; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje na okres 3 miesięcy od dnia niestawienia się w rejonowym urzędzie pracy,

6)³⁵ odmówiła poddania się badaniom lekarskim mającym na celu ustalenie zdolności do pracy; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje na okres 3 miesięcy od dnia tej odmowy,

7) na wniosek bezrobotnego.

Art. 14. Rejonowe urzędy pracy w razie braku możliwości zapewnienia bezrobotnym odpowiedniego zatrudnienia:

1)³⁶ inicjują i finansują szkolenia bezrobotnych oraz przyznają i wypłacają dodatki szkoleniowe,

2) inicjują organizowanie dodatkowych miejsc pracy i udzielają pracodawcom pomocy finansowej w zakresie określonym w ustawie,

3) inicjują oraz finansują, w zakresie ustalonym w ustawie, prace interwencyjne, a także roboty publiczne,

4) udzielają pożyczek z Funduszu Pracy na podjęcie działalności na własny rachunek,

5) przyznają i wypłacają zasiłki,

6) aktywizują bezrobotnych w ramach programów specjalnych oraz w ramach zajęć w klubach pracy,

7)³⁷ inicjują i realizują inne zadania przewidziane w ustawie oraz w odrębnych przepisach.

Art. 15. 1. Rejonowy urząd pracy inicjuje szkolenie bezrobotnych w celu zwiększenia ich szans na uzyskanie zatrudnienia, podwyższenia dotychczasowych kwalifikacji zawodowych lub zwiększenia aktywności zawodowej, a w szczególności w razie:

- 1) braku kwalifikacji zawodowych,
- 2) konieczności zmiany kwalifikacji w związku z brakiem propozycji odpowiedniego zatrudnienia,

³³ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 4 ustawy wymienionej w przypisie 1.

³⁴ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 9 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 2.

³⁵ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 9 lit. d) ustawy wymienionej w przypisie 2.

³⁶ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 10 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 2.

³⁷ Dodany przez art. 1 pkt 10 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 2.

3) utraty zdolności do wykonywania pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie.

2. Rejonowy urząd pracy kieruje bezrobotnego na wskazane przez niego szkolenie, jeżeli zostanie uprawdopodobnione, że szkolenie to zapewni uzyskanie pracy, koszt tego szkolenia nie przekroczy dwukrotnego przeciętnego wynagrodzenia, a także spełniony jest przynajmniej jeden z warunków, o których mowa w ust. 1.

3. Szkolenie powinno trwać nie dłużej niż 6 miesięcy, a w przypadkach uzasadnionych programem szkolenia w danym zawodzie — nie dłużej niż 12 miesięcy.

4. Skierowanie na szkolenie może być poprzedzone określeniem przez doradcę zawodowego rejonowego urzędu pracy predyspozycji bezrobotnego do wykonywania zawodu, który uzyska w wyniku szkolenia, oraz, w uzasadnionych przypadkach, skierowaniem na specjalistyczne badania lekarskie.

5.³⁸ Na wniosek pracodawcy, który zatrudnia co najmniej 20 pracowników, rejonowy urząd pracy może zrefundować z Funduszu Pracy koszty szkolenia pracowników, do wysokości 50%, nie więcej jednak niż do wysokości przeciętnego wynagrodzenia na jedną osobę, jeżeli po ukończeniu szkolenia zostaną zatrudnieni zgodnie z kierunkiem odbytego szkolenia przez tego pracodawcę na innych stanowiskach pracy przez okres co najmniej 12 miesięcy.

6. Pracodawca, który nie spełnił warunku, o którym mowa w ust. 5, obowiązany jest do zwrotu kosztów szkolenia finansowanych ze środków Funduszu Pracy.

Art. 16. 1.³⁹ Dodatek szkoleniowy przysługuje bezrobotnemu w okresie odbywania szkolenia, na które został skierowany przez rejonowy urząd pracy.

2.³⁹ Wysokość dodatku szkoleniowego wynosi miesięcznie 20% zasiłku, o którym mowa w art. 24 ust. 1.

3. W przypadku skierowania bezrobotnego na szkolenie, koszty tego szkolenia są finansowane z Funduszu Pracy, z zastrzeżeniem ust. 4.

4.⁴⁰ Osoba, która z własnej winy nie ukończyła szkolenia, obowiązana jest do zwrotu kosztów szkolenia, chyba że powodem nieukończenia szkolenia było podjęcie zatrudnienia.

5.⁴⁰ Osobom pobierającym zasiłki w okresie odbywania szkolenia przysługują, na zasadach przewidzia-

nych dla pracowników, świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych powstałych w związku ze szkoleniem oraz w drodze do i z miejsca szkolenia.

6.⁴⁰ Świadczenia, o których mowa w ust. 5, z wyjątkiem renty inwalidzkiej lub rodzinnej, wypłacane są przez rejonowy urząd pracy na podstawie orzeczenia komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia, po sporządzeniu protokołu okoliczności i przyczyn wypadku przez zespół powypadkowy jednostki szkoleniowej lub po stwierdzeniu przez państwowego inspektora sanitarnego choroby zawodowej.

7.⁴⁰ Osobom nie pobierającym zasiłku w okresie odbywania szkolenia przysługuje odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków powstałych w związku ze szkoleniem oraz w drodze do i z miejsca szkolenia.

8.⁴⁰ Jednostka szkoleniowa obowiązana jest ubezpieczyć osobę, o której mowa w ust. 7, od następstw nieszczęśliwych wypadków.

9. (skreślony).⁴¹

10.⁴² Rejonowy urząd pracy może sfinansować ze środków Funduszu Pracy w części lub w całości koszty szkolenia pracowników będących w okresie wypowiedzenia, zwalnianych z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Rejonowy urząd pracy może skierować i sfinansować szkolenie osób zarejestrowanych jako poszukujące pracy otrzymujące świadczenie socjalne lub zasiłek socjalny przewidziane w Układzie zbiorowym pracy dla pracowników zakładów górniczych.

Art. 16a.⁴³ 1. W celu umożliwienia podjęcia zatrudnienia wymagającego szczególnych kwalifikacji, rejonowy urząd pracy może na wniosek bezrobotnego udzielić mu pożyczki na sfinansowanie kosztów szkolenia do wysokości czterokrotnego przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu podpisania z nim umowy.

2. Pożyczka, o której mowa w ust. 1, jest nie oprocentowana, a okres jej spłaty może wynosić do 18 miesięcy od ustalonego w umowie dnia zakończenia szkolenia.

3. W przypadku wykorzystania pożyczki na inne cele niż określone w umowie, niepodjęcia lub nieukończenia szkolenia, pożyczka podlega bezzwłocznemu zwrotowi w całości, wraz z odsetkami ustawowymi. Odsetki ustawowe ustala się także od kwoty pożyczki nie spłaconej w terminie.

4. Przepis art. 15 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

³⁸ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 11 ustawy wymienionej w przypisie 2.

³⁹ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 12 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁴⁰ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 12 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁴¹ Przez art. 1 pkt 12 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁴² W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 5 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴³ Dodany przez art. 1 pkt 13 ustawy wymienionej w przypisie 2.

Art. 17. 1. Poradnictwo zawodowe polega na udzieleniu bezrobotnym i innym osobom poszukującym pracy pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia oraz pracodawcom w doborze kandydatów do pracy na stanowiska wymagające szczególnych predyspozycji psychofizycznych.

2. Poradnictwo zawodowe kieruje się następującymi zasadami:

- 1) dostępności usług dla wszystkich osób bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy oraz dla pracodawców,
- 2) dobrowolności korzystania z usług poradnictwa zawodowego,
- 3) równości w korzystaniu z usług poradnictwa zawodowego bez względu na narodowość, płeć, wyznanie, przynależność do organizacji politycznych i społecznych oraz inne okoliczności,
- 4) swobody wyboru zawodu i miejsca zatrudnienia,
- 5) bezpłatności korzystania z usług poradnictwa zawodowego,
- 6) poufności i ochrony danych osobowych bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy, korzystających z usług poradnictwa zawodowego.

3. Poradnictwo zawodowe prowadzą rejonowe urzędy pracy.

4. Poradnictwo zawodowe świadczone jest w formie porad indywidualnych i grupowych.

5. Porady indywidualne mogą być poprzedzone specjalistycznymi badaniami lekarskimi i psychologicznymi. Koszty badań nie obciążają bezrobotnego i innych osób poszukujących pracy.

6. Przeprowadzenie badań, o których mowa w ust. 5, może nastąpić wyłącznie za zgodą bezrobotnego lub innej osoby poszukującej pracy.

Art. 18. 1. Rejonowy urząd pracy może udzielać z Funduszu Pracy pożyczek:

- 1) pracodawcom na zorganizowanie dodatkowych miejsc pracy dla bezrobotnych skierowanych na te miejsca,
- 2)⁴⁴ jednorazowo bezrobotnym, pracownikom w okresie wypowiedzenia zwalnianym z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz poszukującym pracy otrzymującym świadczenie socjalne lub zasiłek socjalny przewidziane w Układzie zbiorowym pracy dla pracowników zakładów górniczych — na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej, z wyjątkiem zakupu ziemi.

2. Wysokość pożyczki nie może przekraczać dwudziestokrotnego przeciętnego wynagrodzenia; w razie pożyczki na zorganizowanie dodatkowych miejsc pracy wysokość ta dotyczy utworzenia jednego miejsca pracy.

3. Pracodawca, któremu udzielono pożyczki, jest zobowiązany do zorganizowania dodatkowych miejsc pracy w terminach określonych w umowie pożyczki i zatrudniania skierowanych bezrobotnych przez okres co najmniej 24 miesięcy.

4. Pożyczka dla osób, o których mowa w ust. 1 pkt 2, może być umorzona na wniosek pożyczkobiorcy przez kierownika rejonowego urzędu pracy do wysokości 50%, pod warunkiem prowadzenia działalności przez okres co najmniej 24 miesięcy oraz po spełnieniu innych warunków określonych w umowie.

5. Warunki udzielania pożyczek, wysokość stopy procentowej oraz warunki spłaty określa się w umowie zawieranej przez rejonowy urząd pracy z pożyczkobiorcą.

5a.⁴⁵ Umowa zawarta z osobą, o której mowa w ust. 1 pkt 2, może przewidywać dokonanie przez rejonowy urząd pracy zwrotu do 80% udokumentowanych kosztów szkolenia, konsultacji lub doradztwa dotyczących podejmowanej działalności, poniesionych w okresie do 6 miesięcy od dnia udzielenia pożyczki, w kwocie nie przekraczającej jednak przeciętnego wynagrodzenia.

6. Wykazy pracodawców i osób, którym udzielono pożyczki, podawane są do wiadomości publicznej w rejonowym urzędzie pracy.

7. Przepisy ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2, 3, 5 i 6 stosuje się odpowiednio do jednoosobowego podmiotu gospodarczego w rozumieniu przepisów o działalności gospodarczej, zwanego dalej „jednoosobowym podmiotem gospodarczym”, jeżeli zamierza zatrudnić pracownika.

8. (skreślony)⁴⁶.

9. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady udzielania pożyczek, wysokość stopy procentowej oraz warunki spłat, o których mowa w ust. 5.

Art. 19. 1.⁴⁷ Rejonowy urząd pracy zwraca pracodawcy, który zatrudnił w ramach prac interwencyjnych na okres do 6 miesięcy skierowanych bezrobotnych, część kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody oraz składki na ubezpieczenie społeczne skierowanych bezrobotnych w wysokości uprzednio uzgodnionej, nie przekraczającej jednak kwoty ustalonej jako iloczyn liczby zatrudnionych w miesiącu w przeliczeniu

⁴⁵ Dodany przez art. 1 pkt 14 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁴⁶ Przez art. 1 pkt 14 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁴⁷ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 7 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴⁴ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 6 ustawy wymienionej w przypisie 1.

na pełny wymiar czasu pracy oraz kwoty zasiłku określonej w art. 24 ust. 1 obowiązującej w ostatnim dniu zatrudnienia każdego rozliczanego miesiąca i składki na ubezpieczenie społeczne od refundowanego wynagrodzenia.

2. Rejonowy urząd pracy może dokonywać, w zakresie i na zasadach określonych w ust. 1, zwrotu poniesionych przez pracodawcę kosztów, z tytułu zatrudnienia do 12 miesięcy skierowanych bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych, w wysokości uprzednio uzgodnionej, nie przekraczającej jednak najniższego wynagrodzenia i składki na ubezpieczenie społeczne od refundowanego wynagrodzenia za każdego bezrobotnego, jeżeli refundacja obejmuje koszty poniesione za co drugi miesiąc ich zatrudnienia.

3. Jeżeli pracodawca bezpośrednio po zakończeniu prac interwencyjnych trwających co najmniej 6 miesięcy zatrudniał skierowanego bezrobotnego przez okres dalszych 6 miesięcy, zawierając po upływie tego okresu umowę o pracę na czas nie określony w pełnym wymiarze czasu pracy, rejonowy urząd pracy może przyznać pracodawcy jednorazową refundację wynagrodzenia w wysokości uprzednio uzgodnionej, nie wyższej jednak niż 150% przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu spełnienia tego warunku.

4. Przepisy ust. 1—3 stosuje się odpowiednio do jednoosobowego podmiotu gospodarczego, jeżeli zamierza zatrudnić bezrobotnego w ramach prac interwencyjnych.

5. Rejonowy urząd pracy, kierując bezrobotnego do prac interwencyjnych, ma obowiązek wziąć pod uwagę jego wiek, stan zdrowia oraz rodzaje uprzednio wykonywanej pracy.

Art. 20. 1.⁴⁸ Rejonowy urząd pracy zwraca organizatorowi robót publicznych, który zatrudniał skierowanych bezrobotnych przez okres do 6 miesięcy, część kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody oraz składki na ubezpieczenie społeczne bezrobotnych w wysokości uprzednio uzgodnionej, nie przekraczającej jednak kwoty ustalonej jako iloczyn liczby zatrudnionych w miesiącu w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy oraz 75% przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w ostatnim dniu zatrudnienia każdego rozliczanego miesiąca i składki na ubezpieczenie społeczne od refundowanego wynagrodzenia.

2. Rejonowy urząd pracy może dokonywać, w zakresie i na zasadach określonych w ust. 1, zwrotu poniesionych przez organizatora robót publicznych kosztów, z tytułu zatrudnienia do 12 miesięcy skierowanych bezrobotnych, w wysokości uprzednio uzgodnionej, nie przekraczającej jednak przeciętnego wynagrodzenia i składki na ubezpieczenie społeczne od refundowanego wynagrodzenia za każdego bezrobotnego, jeżeli refundacja obejmuje koszty poniesione za co drugi miesiąc ich zatrudnienia.

3. Na wniosek organizatora robót publicznych kierownik rejonowego urzędu pracy może przyznawać zaliczki ze środków Funduszu Pracy na poczet wypłat wynagrodzeń oraz składki na ubezpieczenie społeczne.

4. Na wniosek organizatora robót publicznych, w rejonach administracyjnych (gminach) zagrożonych szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym, dyrektor wojewódzkiego urzędu pracy, po uzyskaniu opinii rejonowej rady zatrudnienia, może wyrazić zgodę na refundowanie do 50% rzeczowych kosztów organizacji robót publicznych, jednakże w wysokości nie wyższej niż 25% kwoty wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne bezrobotnych, finansowanych z Funduszu Pracy.

5. Przepis art. 19 ust. 5 stosuje się odpowiednio.

6.⁴⁹ Minister Pracy i Polityki Socjalnej może, w drodze rozporządzenia, określić rejon administracyjny (gminy) nie uznane za zagrożone szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym, w których, na zasadach określonych w ust. 4, mogą być refundowane rzeczowe koszty organizacji robót publicznych.

Art. 21. 1. Rejonowy urząd pracy zwraca organowi samorządu terytorialnego, który zatrudnił skierowanego bezrobotnego w ramach robót publicznych trwających nie dłużej niż 7 dni w miesiącu, wynagrodzenie w wysokości jednej dwudziestej piątej najniższego wynagrodzenia wraz ze składką na ubezpieczenie społeczne za każdy dzień zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy.

2. Przepis art. 19 ust. 5 stosuje się odpowiednio.

Art. 22. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz przyznawania zaliczek i finansowania rzeczowych kosztów organizacji robót publicznych.

Art. 22a.⁵⁰ 1. Rejonowy urząd pracy może zawrzeć z pracodawcą umowę przewidującą zrefundowanie poniesionych kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne w związku z zatrudnieniem skierowanego bezrobotnego.

2. Kwota zrefundowanych składek, o których mowa w ust. 1, nie może przekroczyć trzykrotnej wysokości najniższego wynagrodzenia obowiązującego w dniu spełnienia warunków wymienionych w ust. 3.

3. Refundacja następuje w przypadku, gdy:

- 1) pracodawca zatrudniał skierowanego bezrobotnego w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres co najmniej 12 miesięcy oraz
- 2) po upływie 12 miesięcy zatrudnienia umowa o pracę będzie nadal umową o pracę na czas nie określony.

⁴⁸ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 8 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴⁹ Dodany przez art. 1 pkt 15 ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁵⁰ Dodany przez art. 1 pkt 16 ustawy wymienionej w przypisie 2.

Art. 23. 1.⁵¹ Prawo do zasiłku przysługuje bezrobotnemu za każdy dzień kalendarzowy po upływie 7 dni od dnia zarejestrowania się we właściwym rejonowym urzędzie pracy, z zastrzeżeniem art. 27, jeżeli:

- 1) nie ma dla niego propozycji odpowiedniego zatrudnienia, skierowania do prac interwencyjnych, robót publicznych lub na utworzone dodatkowo miejsce pracy oraz
- 2) w okresie 18 miesięcy poprzedzających dzień zarejestrowania, łącznie przez okres co najmniej 365 dni:
  - a) był zatrudniony i osiągał wynagrodzenie w kwocie co najmniej najniższego wynagrodzenia; w okresie tym nie uwzględnia się okresów urlopów bezpłatnych trwających łącznie dłużej niż 30 dni, z zastrzeżeniem ust. 2 pkt 2,
  - b) wykonywał pracę na podstawie umowy o pracę nakładczą, jeżeli osiągał z tego tytułu dochód w wysokości co najmniej najniższego wynagrodzenia,

⁵¹ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 17 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 2, z tym że ust. 1 pkt 2 wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1997 r. (art. 10 pkt 1 tej ustawy). Do tego czasu obowiązuje ust. 1 pkt 2 w następującym brzmieniu:

- „2) w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień zarejestrowania, łącznie przez okres co najmniej 180 dni:
- a) był zatrudniony co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy obowiązującego w danym zawodzie lub służbie albo osiągał wynagrodzenie co najmniej w wysokości połowy najniższego wynagrodzenia, z wyłączeniem okresu urlopu bezpłatnego trwającego dłużej niż 1 miesiąc, z zastrzeżeniem ust. 2 pkt 2,
  - b) wykonywał pracę na podstawie umowy o pracę nakładczą, jeżeli osiągał z tego tytułu dochód w wysokości co najmniej połowy najniższego wynagrodzenia,
  - c) był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego,
  - d) wykonywał pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo też współpracował przy wykonywaniu tych umów, jeżeli podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy wynosiła co najmniej połowę najniższego wynagrodzenia,
  - e) podlegał ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy, jeżeli podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub zaopatrzenie emerytalne i Fundusz Pracy wynosiła co najmniej połowę najniższego wynagrodzenia,
  - f) wykonywał pracę w okresie tymczasowego aresztowania lub odbywania kary pozbawienia wolności, jeżeli podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy wynosiła co najmniej połowę najniższego wynagrodzenia,
  - g) wykonywał pracę w rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub spółdzielni kółek rolniczych (usług rolniczych), będąc członkiem tej spółdzielni, jeżeli podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy wynosiła co najmniej połowę najniższego wynagrodzenia,
  - h) opłacał składkę na Fundusz Pracy w związku z zatrudnieniem za granicą u pracodawcy zagranicznego.”

- c) wykonywał pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo współpracował przy wykonywaniu tych umów, jeżeli podstawą wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy stanowiła kwota co najmniej najniższego wynagrodzenia,
- d) podlegał ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności lub współpracy, jeżeli podstawą wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub zaopatrzenie emerytalne i Fundusz Pracy stanowiła kwota wynosząca co najmniej najniższe wynagrodzenie,
- e) wykonywał pracę w okresie tymczasowego aresztowania lub odbywania kary pozbawienia wolności, jeżeli podstawą wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy stanowiła kwota co najmniej najniższego wynagrodzenia,
- f) wykonywał pracę w rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub w spółdzielni kółek rolniczych (usług rolniczych), będąc członkiem tej spółdzielni, jeżeli podstawą wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy stanowiła kwota co najmniej najniższego wynagrodzenia,
- g) opłacał składkę na Fundusz Pracy w związku z zatrudnieniem za granicą u pracodawcy zagranicznego.

2.⁵² Do 365 dni, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zalicza się również okresy:

- 1) zasadniczej służby wojskowej, nadterminowej zasadniczej służby wojskowej, przeszkolenia wojskowego absolwentów szkół wyższych, służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego, ćwiczeń wojskowych, okresowej służby wojskowej oraz zasadniczej służby w obronie cywilnej i służby zastępczej,

⁵² W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 17 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 2, z tym że przepisy te wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1997 r. (art. 10 pkt 1 tej ustawy). Do tego czasu obowiązuje ust. 2 w następującym brzmieniu:

- „2. Do 180 dni, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zalicza się również okresy:
- 1) zasadniczej służby wojskowej, nadterminowej zasadniczej służby wojskowej, przeszkolenia wojskowego absolwentów szkół wyższych, służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego, ćwiczeń wojskowych, okresowej służby wojskowej oraz zasadniczej służby w obronie cywilnej i służby zastępczej,
  - 2) urlopu wychowawczego, udzielonego na podstawie odrębnych przepisów,
  - 3) pobierania renty inwalidzkiej, świadczenia rehabilitacyjnego lub — po ustaniu zatrudnienia — zasiłku chorobowego, macierzyńskiego albo zasiłku opiekuńczego,
  - 4) nie wymienione w ust. 1 pkt 2, za które opłacana była składka na ubezpieczenie społeczne lub zaopatrzenie emerytalne i Fundusz Pracy, której podstawa wymiaru wynosiła co najmniej połowę najniższego wynagrodzenia.”

- 2)⁵³ urlopu wychowawczego, udzielonego na podstawie odrębnych przepisów,
- 3)⁵² pobierania renty inwalidzkiej, świadczenia rehabilitacyjnego oraz przypadające bezpośrednio po ustaniu zatrudnienia, wykonywania innej pracy zarobkowej albo zaprzestania prowadzenia pozarolniczej działalności — okresy pobierania zasiłku chorobowego, macierzyńskiego lub opiekuńczego, jeżeli podstawę wymiaru tych zasiłków stanowiła kwota w wysokości co najmniej najniższego wynagrodzenia,
- 4)⁵² nie wymienione w ust. 1 pkt 2, za które opłacana była składka na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy lub zaopatrzenie emerytalne i Fundusz Pracy, jeżeli podstawę wymiaru składki stanowiła kwota wynosząca co najmniej najniższe wynagrodzenie.

3. (skreślony).⁵⁴

4.⁵⁵ Prawo do zasiłku przysługuje bezrobotnym zwolnionym z zakładów karnych i aresztów śledczych, zarejestrowanym w okresie 30 dni od dnia zwolnienia, jeżeli suma okresów, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i w ust. 2, przypadających w okresie 18 miesięcy przed ostatnim pozbawieniem wolności, oraz wykonywania pracy w okresie pozbawienia wolności wynosiła co najmniej 365 dni. W przypadku pozbawienia wolności w okresie pobierania zasiłku, po zwolnieniu z zakładu karnego lub aresztu śledczego przysługuje prawo do zasiłku na okres skrócony o okres pobierania zasiłku przed pozbawieniem wolności i w trakcie przerw w odbywaniu kary.

5. W razie równoczesnego spełnienia kilku warunków uprawniających do zasiłku, bezrobotnemu przysługuje wybór podstawy jego przyznania.

Art. 24. 1.⁵⁶ Wysokość zasiłku wynosi 260 złotych miesięcznie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3 oraz 6a.

⁵³ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1996 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. Nr 100, poz. 459), która weszła w życie z dniem 14 września 1996 r.

⁵⁴ Przez art. 1 pkt 9 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵⁵ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 17 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 2, z tym że przepis ten wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1997 r. (art. 10 pkt 1 tej ustawy). Do tego czasu obowiązuje ust. 4 w następującym brzmieniu:

„4. Prawo do zasiłku przysługuje bezrobotnym zwolnionym z zakładów karnych i aresztów śledczych, zarejestrowanym w okresie 3 miesięcy od dnia zwolnienia, jeżeli suma okresów, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i w ust. 2, przypadających w okresie 12 miesięcy przed pozbawieniem wolności, oraz wykonywania pracy w okresie pozbawienia wolności wynosiła co najmniej 180 dni. W przypadku pozbawienia wolności w okresie pobierania zasiłku lub zasiłku szkoleniowego, po zwolnieniu z zakładu karnego lub aresztu śledczego przysługuje prawo do zasiłku na okres pomniejszony o okres pobierania zasiłku przed pozbawieniem wolności i w trakcie przerw w odbywaniu kary.”

⁵⁶ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 10 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1 oraz przez art. 1 pkt 18 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 2.

2.⁵⁷ Bezrobotnemu, którego łączne okresy zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, pozarolniczej działalności, wymienione w art. 23 ust. 1 pkt 2, oraz okresy, o których mowa w art. 23 ust. 2 pkt 1, 2 i 4, zwane dalej „okresem uprawniającym do zasiłku”, wynoszą do 5 lat, przysługuje zasiłek w wysokości 80% kwoty zasiłku określonego w ust. 1.

3.⁵⁸ Bezrobotnemu, którego okres uprawniający do zasiłku wynosi co najmniej 20 lat, przysługuje zasiłek w wysokości 120% kwoty zasiłku określonego w ust. 1.

4.⁵⁸ Do okresu uprawniającego do zasiłku, od którego zależy wysokość i okres pobierania zasiłku, zalicza się również okresy urlopu bezpłatnego, udzielonego na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących, opiekujących się małymi dziećmi, innych udzielonych w tym celu urlopów bezpłatnych, a także okresy niewykonywania pracy przed dniem 8 czerwca 1968 r. stanowiące przerwę w zatrudnieniu spowodowaną opieką nad dzieckiem:

- 1) w wieku do 4 lat — w granicach do 3 lat na każde dziecko oraz łącznie z okresami, o których mowa w art. 23 ust. 2 pkt 2 — bez względu na liczbę dzieci — do 6 lat,
- 2) na które ze względu na jego stan fizyczny, psychiczny lub psychofizyczny przysługuje pielęgnacyjny zasiłek rodzinny — dodatkowo do 3 lat na każde dziecko.

5. (skreślony).⁵⁹

6. (skreślony).⁶⁰

6a.⁶¹ Zasiłki podlegają waloryzacji o wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w poprzednim kwartale, od pierwszego dnia trzeciego miesiąca po upływie tego kwartału. Pierwsza waloryzacja następuje z dniem 1 czerwca 1996 r.

6b.⁶² Minister Pracy i Polityki Socjalnej, na podstawie obwieszczenia Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w terminie do 20 dnia drugiego miesiąca po zakończeniu każdego kwartału, ogłasza w drodze obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” kwoty zasiłków po waloryzacji.

⁵⁷ Skreślony przez art. 1 pkt 10 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1, a następnie dodany przez art. 1 pkt 18 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁵⁸ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 18 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁵⁹ Przez art. 1 pkt 18 lit. d) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁶⁰ Przez art. 1 pkt 18 lit. d) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁶¹ Dodany przez art. 1 pkt 10 lit. d) ustawy wymienionej w przypisie 1 oraz w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 18 lit. e) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁶² Dodany przez art. 1 pkt 10 lit. d) ustawy wymienionej w przypisie 1.

7.⁶³ Zasiłki wypłaca się w okresach miesięcznych z dołu. Zasiłek za niepełny miesiąc ustala się dzieląc kwotę przysługującego zasiłku przez 30 i mnożąc przez liczbę dni kalendarzowych przypadających w okresie, za który przysługuje zasiłek.

7a.⁶⁴ Przepis ust. 7 stosuje się odpowiednio do dodatków szkoleniowych, zasiłków przedemerytalnych, świadczeń przedemerytalnych i stypendiów, o których mowa w art. 37d ust. 1.

8.⁶⁵ Uprawnionym do zasiłku, dodatku szkoleniowego, stypendium, zasiłku przedemerytalnego oraz świadczenia przedemerytalnego przysługują odsetki ustawowe, jeżeli rejonowy urząd pracy z przyczyn niezależnych od uprawnionych osób nie dokonał ich wypłaty w terminie.

Art. 25. 1.⁶⁶ Okres pobierania zasiłku, z zastrzeżeniem ust. 5, 8, 11 i 12, wynosi:

- 1) 6 miesięcy — dla bezrobotnych zamieszkałych w okresie pobierania zasiłku na obszarze działania rejonowego urzędu pracy, jeżeli stopa bezrobocia na tym obszarze w dniu 30 czerwca roku poprzedzającego dzień nabycia prawa do zasiłku nie przekraczała przeciętnej stopy bezrobocia w kraju,
- 2) 12 miesięcy — dla bezrobotnych zamieszkałych w okresie pobierania zasiłku na obszarze działania rejonowego urzędu pracy, jeżeli stopa bezrobocia na tym obszarze w dniu 30 czerwca roku poprzedzającego dzień nabycia prawa do zasiłku przekraczała przeciętną stopę bezrobocia w kraju,
- 3) 18 miesięcy dla bezrobotnych:
  - a) zamieszkałych w dniu nabycia prawa do zasiłku oraz w okresie jego pobierania na obszarze działania rejonowego urzędu pracy, jeżeli stopa bezrobocia na tym obszarze w dniu 30 czerwca roku poprzedzającego dzień nabycia prawa do zasiłku przekraczała 2-krotnie przeciętną stopę bezrobocia w kraju, oraz posiadających jednocześnie co najmniej 20-letni okres uprawniający do zasiłku lub
  - b) którzy mają na utrzymaniu co najmniej jedno dziecko w wieku do 15 lat, a małżonek bezrobotnego jest także bezrobotny i utracił prawo do zasiłku z powodu upływu okresu jego pobierania.

2. (skreślony).⁶⁷

⁶³ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 18 lit. f) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁶⁴ Dodany przez art. 1 pkt 18 lit. g) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁶⁵ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 18 lit. h) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁶⁶ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 19 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 2, z tym że przepisy te, z wyjątkiem pkt 3 lit. b), wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1997 r. (art. 10 pkt 2 tej ustawy). Do tego czasu obowiązuje ust. 1 w następującym brzmieniu:

„1. Okres pobierania zasiłku nie może przekraczać 12 miesięcy, z zastrzeżeniem ust. 3—12.”

⁶⁷ Przez art. 1 pkt 11 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

3. (skreślony).⁶⁸

4. (skreślony).⁶⁸

4a. (skreślony).⁶⁹

5.⁷⁰ W razie urodzenia dziecka przez kobietę pobierającą zasiłek w okresie, o którym mowa w ust. 1, lub w ciągu miesiąca po jego zakończeniu, okres ten ulega przedłużeniu o czas, przez który przysługiwałby jej, zgodnie z odrębnymi przepisami, zasiłek macierzyński.

6. (skreślony).⁷¹

7. (skreślony).⁷¹

8.⁷² Okres pobierania zasiłku, o którym mowa w ust. 1 i 5, ulega skróceniu o czas nieprzysługiwania zasiłku z przyczyn wymienionych w art. 27 ust. 1 pkt 1⁷³—4 i ust. 3.

9. (skreślony).⁷⁴

10. (skreślony).⁷⁴

11.⁷⁵ Bezrobotny, który w okresie posiadania prawa do zasiłku utracił status bezrobotnego na okres krótszy niż 365 dni z powodu podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, pozarolniczej działalności lub uzyski-

⁶⁸ Przez art. 1 pkt 19 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁶⁹ Dodany przez art. 2 pkt 2 ustawy wymienionej w przypisie 53, a następnie skreślony przez art. 1 pkt 19 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁷⁰ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 11 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 1 oraz przez art. 1 pkt 19 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁷¹ Przez art. 1 pkt 19 lit. d) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁷² W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 11 lit. d) ustawy wymienionej w przypisie 1 oraz przez art. 1 pkt 19 lit. e) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁷³ Art. 27 ust. 1 pkt 1 został skreślony przez art. 1 pkt 21 lit. a) tiret pierwsze ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁷⁴ Przez art. 1 pkt 19 lit. f) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁷⁵ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 19 lit. g) ustawy wymienionej w przypisie 2, z tym że przepis ten wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1997 r. (art. 10 pkt 1 tej ustawy). Do tego czasu obowiązuje ust. 11 w następującym brzmieniu: „11. Bezrobotny, który w okresie pobierania zasiłku lub zasiłku szkoleniowego podjął zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, uzyskując dochód w wysokości co najmniej połowy najniższego wynagrodzenia w okresie miesiąca, lecz nie przepracował 180 dni z przyczyn leżących po stronie pracodawcy i zarejestrował się w ciągu 7 dni od dnia ustania zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, ponownie nabywa prawo do zasiłku:

1) na okres, o którym mowa w ust. 1 i 3, 5 i 7, pomniejszony o okres pobierania zasiłku przed utratą statusu bezrobotnego,

2) o którym mowa w ust. 4 i 6.”

wania dochodu w wysokości przekraczającej połowę najniższego wynagrodzenia miesięcznie i zarejestrował się w rejonowym urzędzie pracy jako bezrobotny w ciągu 7 dni od dnia ustania zatrudnienia, zaprzestania wykonywania innej pracy zarobkowej, prowadzenia pozarolniczej działalności lub osiągania dochodu przekraczającego połowę najniższego wynagrodzenia miesięcznie, posiada prawo do zasiłku na czas skrócony o okres pobierania zasiłku przed utratą statusu bezrobotnego.

12. Osoba, która utraciła na okres nie dłuższy niż 365 dni⁷⁶ status bezrobotnego, a w dniu kolejnej rejestracji spełnia warunki określone w art. 23, uzyskuje prawo do zasiłku na okres pomniejszony o poprzedni okres pobierania zasiłku.

13. (skreślony).⁷⁷

Art. 26.⁷⁸ Bezrobotny jest obowiązany zawiadomić w ciągu 5 dni rejonowy urząd pracy o podjęciu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub pozarolniczej działalności oraz o zaistnieniu innych okoliczności powodujących utratę statusu bezrobotnego albo utratę prawa do zasiłku.

Art. 27. 1.⁷⁹ Prawo do zasiłku nie przysługuje bezrobotnemu, który:

- 1) (skreślony)⁸⁰.
- 2) odmówił bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia, szkolenia, wykonywania prac interwencyjnych lub robót publicznych,
- 3)⁸¹ w okresie 6 miesięcy przed zarejestrowaniem w rejonowym urzędzie pracy rozwiązał stosunek pracy (stosunek służbowy) za wypowiedzeniem albo na mocy porozumienia stron, chyba że porozumienie stron nastąpiło z powodu upadłości, likwidacji pracodawcy lub zmniejszenia zatrudnienia z przyczyn dotyczących pracodawcy,

⁷⁶ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 19 lit. h) ustawy wymienionej w przypisie 2, który wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1997 r. (art. 10 pkt 1 tej ustawy). Do tego czasu zamiast „365 dni” obowiązuje „180 dni”.

⁷⁷ Dodany przez art. 1 pkt 11 lit. f) ustawy wymienionej w przypisie 1, a następnie skreślony przez art. 1 pkt 19 lit. i) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁷⁸ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 20 ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁷⁹ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 13 ustawy wymienionej w przypisie 1 oraz przez art. 1 pkt 21 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁸⁰ Przez art. 1 pkt 21 lit. a) tiret pierwsze ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁸¹ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 21 lit. a) tiret drugie ustawy wymienionej w przypisie 2, który wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1997 r. (art. 10 pkt 1 tej ustawy). Do tego czasu obowiązuje pkt 3 w następującym brzmieniu:
„3) u ostatniego pracodawcy rozwiązał umowę o pracę za wypowiedzeniem,”.

4)⁸² w okresie 6 miesięcy przed zarejestrowaniem się w rejonowym urzędzie pracy spowodował rozwiązanie ze swej winy stosunku pracy (stosunku służbowego) bez wypowiedzenia,

5) otrzymał jednorazowy ekwiwalent pieniężny za urlop górniczy, będący świadczeniem socjalnym lub jednorazową odprawę zamiast zasiłku socjalnego, przewidziane w Układzie zbiorowym pracy dla pracowników zakładów górniczych, albo odszkodowanie za skrócenie okresu wypowiedzenia umowy o pracę.

2.⁸³ Bezrobotnemu, o którym mowa w ust. 1, spełniającemu warunki określone w art. 23 zasiłek przysługuje:

- 1)⁸⁴ po okresie 90 dni — w przypadkach wymienionych w ust. 1 pkt 2 i 3,
- 2) po okresie 180 dni — w przypadku wymienionym w ust. 1 pkt 4,
- 3) po upływie okresu, za który otrzymał ekwiwalent, odprawę lub odszkodowanie, o których mowa w ust. 1 pkt 5.

3. Bezrobotny pobierający zasiłek, który w okresie krótszym niż 30 dni przebywa za granicą lub pozostaje w innej sytuacji powodującej brak gotowości do podjęcia zatrudnienia, nie zostaje pozbawiony statusu bezrobotnego, jeżeli o zamierzonym pobycie lub pozostawaniu w sytuacji powodującej brak gotowości do podjęcia zatrudnienia zawiadomił rejonowy urząd pracy. Zasiłek za ten okres nie przysługuje.

4. Bezrobotny obowiązany jest do składania rejonowemu urzędowi pracy co miesiąc pisemnego oświadczenia o dochodach oraz innych dokumentów niezbędnych dla ustalenia jego uprawnień do świadczeń przewidzianych w ustawie. W razie niedokonania tych czynności zasiłek lub inne świadczenia przysługują od dnia złożenia oświadczenia i innych wymaganych dokumentów.

Art. 28. 1.⁸⁵ Osoba, która pobrała nienależnie świadczenie pieniężne, obowiązana jest do jego zwrotu w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji.

2.⁸⁵ Za nienależnie pobrane świadczenie w rozumieniu ust. 1 uważa się:

- 1) świadczenie wyptacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do jego pobie-

⁸² W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 21 lit. a) tiret trzecie ustawy wymienionej w przypisie 2, który wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1997 r. (art. 10 pkt 1 tej ustawy). Do tego czasu obowiązuje pkt 4 w następującym brzmieniu:
„4) u ostatniego pracodawcy spowodował rozwiązanie ze swej winy stosunku pracy (stosunku służbowego) bez wypowiedzenia,”.

⁸³ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 13 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁸⁴ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 21 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁸⁵ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 22 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 2.

rania, jeżeli pobierający to świadczenie był pouczony o tych okolicznościach,

2) świadczenie wypłacone na podstawie nieprawdziwych oświadczeń lub sfałszowanych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd rejonowego urzędu pracy przez osobę pobierającą to świadczenie,

3) zasiłek, dodatek szkoleniowy, stypendium, zasiłek przedemerytalny, świadczenie przedemerytalne lub inne świadczenie pieniężne finansowane z Funduszu Pracy, wypłacone osobie za okres, za który nabyła prawo do emerytury, renty inwalidzkiej lub renty rodzinnej, jeżeli organ rentowy, który przyznał świadczenie, nie dokonał jego pomniejszenia na zasadach określonych w art. 29.

3.⁸⁵ Roszczenia bezrobotnego i innej uprawnionej osoby oraz rejonowego urzędu pracy z tytułu zasiłków, dodatków szkoleniowych, stypendiów, zasiłków przedemerytalnych, świadczeń przedemerytalnych i innych świadczeń pieniężnych finansowanych z Funduszu Pracy ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

4. (skreślony).⁸⁶

5. Roszczenia pracodawców i jednoosobowych podmiotów gospodarczych z tytułu refundacji z Funduszu Pracy należnych świadczeń ulegają przedawnieniu z upływem 12 miesięcy od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

6. (skreślony).⁸⁶

7. Kwoty nienależnie pobranych świadczeń, o których mowa w ust. 2, podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 29.⁸⁷ 1. Bezrobotnemu lub innej uprawnionej osobie, którym przyznano prawo do emerytury, renty inwalidzkiej lub renty rodzinnej w wysokości co najmniej połowy najniższego wynagrodzenia za okres, za który wypłacono zasiłek, dodatek szkoleniowy, stypendium, zasiłek przedemerytalny, świadczenie przedemerytalne lub inne świadczenie pieniężne finansowane z Funduszu Pracy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz inne organy rentowe, które przyznały świadczenie, wypłacają to świadczenie pomniejszone o kwotę odpowiadającą wysokości wypłaconych za ten okres zasiłków, dodatków szkoleniowych, stypendiów, zasiłków przedemerytalnych, świadczeń przedemerytalnych lub innych świadczeń pieniężnych i przekazują te kwoty na konto Funduszu Pracy właściwego rejonowego urzędu pracy.

2. Kwota pomniejszenia, o której mowa w ust. 1, nie może być wyższa niż przyznana za ten okres kwota emerytury, renty inwalidzkiej lub renty rodzinnej.

Art. 30. 1.⁸⁸ Okresy pobierania zasiłku oraz stypendiów, przyznanych na podstawie art. 37a i 37b, wlicza się do okresu pracy wymaganego do nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych oraz okresów składkowych w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, z wyjątkiem okresów ich pobierania za czas udokumentowanej niezdolności do pracy, które wlicza się jako okresy nieskładkowe.

2.⁸⁹ Okresów pobierania zasiłków oraz stypendiów, o których mowa w ust. 1, nie wlicza się jednak do:

- 1) okresów wymaganych do nabycia prawa i długości okresu pobierania zasiłku,
- 2) okresu zatrudnienia, od którego zależy nabycie prawa do urlopu wypoczynkowego,
- 3) stażu pracy określonego w odrębnych przepisach, wymaganego do wykonywania niektórych zawodów.

3.⁹⁰ Przepisy ust. 1 i ust. 2 pkt 2 i 3 stosuje się odpowiednio do okresu pobierania świadczeń socjalnych i zasiłków socjalnych wypłacanych na podstawie Układu zbiorowego pracy dla pracowników zakładów górniczych.

Art. 31. 1.⁹¹ Bezrobotnym pobierającym zasiłki przysługują, na zasadach przewidzianych dla pracowników:

- 1) zasiłki porodowe i pogrzebowe,
- 2) świadczenia publicznych zakładów opieki zdrowotnej, które są udzielane na podstawie wpisu do legitymacji ubezpieczeniowej, dokonywanego przez rejonowy urząd pracy.

2.⁹² Świadczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 2, przysługują również członkowi rodziny osoby pobierającej zasiłek.

3.⁹³ Świadczenia wymienione w ust. 1 pkt 2 przysługują bezrobotnemu nie uprawnionemu do zasiłku, dla którego nie ma propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub szkolenia albo skierowania do prac interwencyjnych, robót publicznych lub na utworzone dodatkowe miejsce pracy, oraz członkom jego rodziny.

⁸⁸ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 16 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1 oraz przez art. 1 pkt 24 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁸⁹ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 16 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1 oraz przez art. 1 pkt 24 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁹⁰ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 16 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁹¹ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 25 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁹² Skreślony przez art. 1 pkt 17 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1, a następnie dodany przez art. 1 pkt 25 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁹³ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 25 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁸⁶ Przez art. 1 pkt 22 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁸⁷ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 23 ustawy wymienionej w przypisie 2.

3a.⁹⁴ Bezrobotnym uprawnionym do zasiłku zasiłek przysługuje również za okres udokumentowanej niezdolności do pracy, za który na podstawie odrębnych przepisów pracownicy zachowują prawo do wynagrodzenia lub przysługują im zasiłki z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa.

4. Rejonowy urząd pracy wydaje osobie skierowanej w celu podjęcia zatrudnienia poza miejscem stałego zamieszkania bilet kredytowy na przejazd do miejsca przyszłego zatrudnienia najtańszym środkiem komunikacji publicznej. W przypadku niepodjęcia zatrudnienia z przyczyn nie zawinionych przez osobę skierowaną, bilet powrotny wydaje rejonowy urząd pracy właściwy dla pracodawcy, do którego wydano skierowanie.

5.⁹⁵ Świadczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 1, ust. 3a oraz art. 16 ust. 6, podlegają rozliczeniu przez rejonowe urzędy pracy w ciężar składek na ubezpieczenie społeczne, w trybie przewidzianym dla tych składek.

6.⁹⁶ Rejonowy urząd pracy może dokonać zwrotu części lub całości kosztów dojazdów do pracy i zakwaterowania osobie zamieszkałej w rejonie administracyjnym (gminie) uznanym za zagrożony szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym, która została skierowana i podjęta zatrudnienie, staż lub szkolenie poza miejscem stałego zamieszkania.

7.⁹⁶ Minister Pracy i Polityki Socjalnej określi, w drodze rozporządzenia, wysokość i okres, przez który mogą być finansowane koszty, o których mowa w ust. 6, oraz szczegółowe warunki i tryb dokonywania zwrotu tych kosztów.

8.⁹⁷ Minister Pracy i Polityki Socjalnej może określić, w drodze rozporządzenia, rejon administracyjny (gminy) nie uznane za zagrożone szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym, w których rejonowy urząd pracy może dokonywać zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 6.

Art. 32. (skreślony).⁹⁸

Art. 33. (skreślony).⁹⁸

Art. 34.⁹⁹ Kwoty zasiłków, dodatków szkoleniowych, stypendiów, zasiłków przedemerytalnych i świadczeń przedemerytalnych za należny okres okrągła się w górę do 10 groszy.

⁹⁴ Dodany przez art. 1 pkt 25 lit. d) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁹⁵ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 25 lit. e) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁹⁶ Dodany przez art. 1 pkt 17 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁹⁷ Dodany przez art. 1 pkt 25 lit. f) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁹⁸ Przez art. 1 pkt 18 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁹⁹ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 26 ustawy wymienionej w przypisie 2.

Art. 35.¹⁰⁰ Prezes Głównego Urzędu Statystycznego w terminie do dnia 30 września każdego roku ogłasza w drodze obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” przeciętną stopę bezrobocia w kraju oraz na obszarze działania rejonowych urzędów pracy według stanu na dzień 30 czerwca danego roku.

Art. 36. 1. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady:

- 1) prowadzenia pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, organizowania szkoleń bezrobotnych oraz tworzenia zaplecza metodycznego dla potrzeb informacji zawodowej i poradnictwa zawodowego,
- 2) prowadzenia rejestracji i ewidencji bezrobotnych oraz innych osób poszukujących pracy,
- 3) przyznawania świadczeń określonych w ustawie,
- 4) ustalania trybu opłacania składek na Fundusz Pracy przez osoby, o których mowa w art. 53 ust. 1 pkt 3,
- 5) organizowania i finansowania klubów pracy.

2. Minister Pracy i Polityki Socjalnej w porozumieniu z Ministrem Finansów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady organizacji i realizacji programów specjalnych, zakres ich stosowania, sposób klasyfikacji grup ryzyka oraz wysokość i sposób finansowania tych programów z Funduszu Pracy.

3. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określi, w drodze rozporządzenia, klasyfikację zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakres jej stosowania.

Art. 37. 1. Prezes Krajowego Urzędu Pracy może upoważnić do prowadzenia pośrednictwa pracy lub kierowania do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych inne niż urzędy pracy organy, organizacje lub instytucje.

2. Jeżeli warunki i obowiązki określone w upoważnieniu, o którym mowa w ust. 1, nie są przestrzegane, Prezes Krajowego Urzędu Pracy może cofnąć upoważnienie.

3.¹⁰¹ Przy udzielaniu, odmowie udzielenia lub cofnięciu upoważnień, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, z wyłączeniem rozdziału 7 w dziale II.

4. Prowadzenie pośrednictwa pracy lub kierowanie do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych w celu osiągnięcia zysku jest zakazane.

¹⁰⁰ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 27 ustawy wymienionej w przypisie 2.

¹⁰¹ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 21 ustawy wymienionej w przypisie 1.

Rozdział 3a¹⁰²**Aktywizacja zawodowa absolwentów**

Art. 37a.¹⁰³ Absolwentowi skierowanemu przez rejonowy urząd pracy na szkolenie przysługuje w okresie jego odbywania, nie dłużej jednak niż do końca okresu posiadania statusu absolwenta, stypendium w wysokości 1/40 kwoty zasiłku, o którym mowa w art. 24 ust. 1, za każdy dzień odbywania tego szkolenia; przepisy art. 16 ust. 4—8 stosuje się odpowiednio.

Art. 37b. 1. Rejonowy urząd pracy może, na wniosek lub za zgodą absolwenta, skierować go do odbycia u pracodawcy stażu przez okres nie przekraczający 12 miesięcy.

2. Staż, o którym mowa w ust. 1, odbywa się na podstawie umowy zawartej przez rejonowy urząd pracy z pracodawcą, który wyraził zgodę na jego odbycie przez absolwenta, według programu określonego w umowie.

3. Nadzór nad odbywaniem stażu przez absolwenta sprawuje rejonowy urząd pracy.

4. Rejonowy urząd pracy może, za zgodą pracodawcy, powierzyć na podstawie umowy zlecenia sprawowanie nadzoru nad odbywaniem stażu, przez skierowanego absolwenta, wyznaczonemu przez tego pracodawcę pracownikowi i przyznać mu z Funduszu Pracy wynagrodzenie miesięczne w wysokości do 10% łącznej kwoty stypendium przysługującego nadzorowanym absolwentom.

5.¹⁰⁴ Absolwentowi w okresie odbywania stażu, nie dłużej jednak niż do końca okresu posiadania statusu absolwenta, przysługuje stypendium wypłacane przez rejonowy urząd pracy w wysokości 1/40 kwoty zasiłku, o którym mowa w art. 24 ust. 1, za każdy dzień odbywania tego stażu; przepisy art. 16 ust. 4—8 stosuje się odpowiednio.

6. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki odbywania stażu, o którym mowa w ust. 1.

Art. 37c.¹⁰⁵ Rejonowy urząd pracy ustala, opłaca i rozlicza, w wysokości i na zasadach przewidzianych dla zasiłków, składkę na ubezpieczenie społeczne od stypendiów wypłaconych na podstawie art. 37a i 37b.

Art. 37d. 1. Bezrobotnemu zamieszkałemu w rejonie administracyjnym (gminie) uznanym za zagrożony szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym, który w okresie do 6 miesięcy od dnia utraty statusu absol-

wenta podjął dalszą naukę w szkole ponadpodstawowej dla dorosłych, rejonowy urząd pracy na wniosek bezrobotnego przyznaje stypendium w wysokości 60% kwoty zasiłku, o którym mowa w art. 24 ust. 1, wypłacane przez okres 12 miesięcy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. Podstawą wypłaty stypendium jest zaświadczenie wystawione przez szkołę, potwierdzające kontynuowanie nauki.

3. Stypendium nie przysługuje w przypadku przerwania nauki, podjęcia zatrudnienia lub utraty statusu bezrobotnego.

Art. 37e. 1. Rejonowy urząd pracy może dokonywać z Funduszu Pracy, przez okres do 12 miesięcy, zwrotu poniesionych przez pracodawcę, z tytułu zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy skierowanego absolwenta, kosztów wypłaconego mu wynagrodzenia, nagród oraz składki na ubezpieczenie społeczne w wysokości uprzednio uzgodnionej, nie przekraczającej jednak kwoty zasiłku określonej w art. 24 ust. 1, i składki na ubezpieczenie społeczne od tej kwoty, obowiązującej w ostatnim dniu każdego rozliczanego miesiąca.

2. Rejonowy urząd pracy może dokonywać z Funduszu Pracy, przez okres do 18 miesięcy, zwrotu poniesionych przez pracodawcę, z tytułu zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy skierowanego absolwenta, kosztów wypłaconego mu wynagrodzenia, nagród oraz składki na ubezpieczenie społeczne w wysokości uprzednio uzgodnionej, nie przekraczającej jednak najniższego wynagrodzenia, i składki na ubezpieczenie społeczne od tego wynagrodzenia, jeżeli zwrot obejmuje koszty poniesione za co drugi miesiąc.

Art. 37f. 1. Absolwenci, na swój wniosek lub za ich zgodą, mogą zostać skierowani przez rejonowy urząd pracy, na zasadach robót publicznych, do wykonywania przez okres do 6 miesięcy pracy nie związanej z wyuczonym zawodem, w wymiarze nie przekraczającym połowy wymiaru czasu pracy w instytucjach użyteczności publicznej oraz organizacjach zajmujących się problematyką: kultury, oświaty, sportu i turystyki, opieki zdrowotnej oraz opieki społecznej.

2. Rejonowy urząd pracy zwraca pracodawcy, który zatrudnił absolwentów skierowanych do prac, o których mowa w ust. 1, część poniesionych kosztów na wynagrodzenia, nagrody oraz składki na ubezpieczenie społeczne w wysokości uprzednio uzgodnionej, nie przekraczającej jednak kwoty ustalonej jako iloczyn liczby zatrudnionych absolwentów i połowy najniższego wynagrodzenia obowiązującego w ostatnim dniu zatrudnienia każdego rozliczanego miesiąca, łącznie ze składką na ubezpieczenie społeczne od refundowanego wynagrodzenia.

Art. 37g. Pracodawca, który zatrudnił skierowanego absolwenta, zwolniony jest przez okres 12 miesięcy lub przez okres, o którym mowa w art. 37e ust. 2, od dnia zatrudnienia absolwenta od opłacania składki na Fundusz Pracy należnej od wynagrodzenia tego absolwenta.

¹⁰² Dodany przez art. 1 pkt 22 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁰³ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 28 ustawy wymienionej w przypisie 2.

¹⁰⁴ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 29 ustawy wymienionej w przypisie 2.

¹⁰⁵ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 30 ustawy wymienionej w przypisie 2.

Rozdział 3b¹⁰²**Wspieranie regionalnych i lokalnych rynków pracy**

Art. 37h. 1. Rada Ministrów, przyjmując jako podstawowe kryteria stopę bezrobocia i przewidywany jego wzrost, określa, w drodze rozporządzenia, rejony administracyjne (gminy) zagrożone szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym, w których na podstawie odrębnych przepisów mogą być stosowane szczególne instrumenty ekonomiczno-finansowe i inne preferencje w celu ograniczenia bezrobocia i jego skutków.

2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb i warunki przyznawania dotacji, której wysokość ustala ustawa budżetowa, na dofinansowanie inwestycji infrastrukturalnych realizowanych jako zadania własne gmin w systemie robót publicznych w rejonach administracyjnych (gminach), o których mowa w ust. 1.

3. Rada Ministrów może wprowadzić, w drodze rozporządzenia, we wszystkich lub niektórych rejonach, o których mowa w ust. 1, wydłużony okres pobierania zasiłków, określając równocześnie okres i dodatkowe warunki wymagane do wydłużonej wypłaty zasiłków.

Art. 37i. 1. Rada Ministrów, przyjmując jako podstawowe kryterium zagrożenie województwa lub jego części strukturalną recesją i degradacją społeczną, spowodowaną w szczególności:

- 1) koncentracją przestarzałego przemysłu,
- 2) likwidacją państwowych przedsiębiorstw rolnych,
- 3) ograniczaniem produkcji lub likwidacją wielkich zakładów przemysłowych mających decydujący wpływ na rozwój województwa lub rejonu

może określić, w drodze rozporządzenia, województwa lub rejony administracyjne (gminy) objęte zakresem działania rejonowego urzędu pracy, w których regionalne programy mające na celu restrukturyzację gospodarki, a także ograniczanie negatywnych skutków bezrobocia mogą być wspierane środkami budżetu państwa określonymi na ten cel w ustawie budżetowej.

2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb i warunki wspierania z budżetu państwa programów restrukturyzacyjnych w województwach lub rejonach administracyjnych (gminach), o których mowa w ust. 1.

3. Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, województwa lub rejony administracyjne (gminy), o których mowa w ust. 1, w których mogą być stosowane, określone na podstawie odrębnych przepisów, wszystkie lub niektóre instrumenty ekonomiczno-finansowe i inne preferencje, o których mowa w art. 37h ust. 1.

4.¹⁰⁶ Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, przyznać bezrobotnym zamieszkałym we wszyst-

¹⁰⁶ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 31 ustawy wymienionej w przypisie 2.

kich bądź niektórych województwach lub rejonach administracyjnych (gminach), o których mowa w ust. 1, prawo do zasiłku lub stypendium, o których mowa w art. 37j ust. 3 i w art. 37d.

Rozdział 3c¹⁰⁷**Zasiłki przedemerytalne i świadczenia przedemerytalne**

Art. 37j. 1. Zasiłek przedemerytalny przysługuje osobie spełniającej określone w ustawie warunki do uzyskania statusu bezrobotnego i prawa do zasiłku oraz posiadającej okres uprawniający do emerytury, jeżeli:

- 1) posiada okres uprawniający do zasiłku wynoszący 30 lat dla kobiet i 35 lat dla mężczyzn, lub
- 2) posiada okres uprawniający do zasiłku wynoszący 25 lat dla kobiet i 30 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 15 lat wykonywania prac uznanych w przepisach emerytalnych za zatrudnienie w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

2. Wysokość zasiłku przedemerytalnego wynosi 120% kwoty zasiłku, o którym mowa w art. 24 ust. 1, z zastrzeżeniem ust. 3—6.

3. Wysokość zasiłku przedemerytalnego wynosi 160% kwoty zasiłku, o którym mowa w art. 24 ust. 1, dla osoby zamieszkałej w dniu nabycia prawa do zasiłku przedemerytalnego oraz w okresie jego pobierania w rejonach administracyjnych (gminach) uznanych za zagrożone szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym, jeżeli stosunek pracy lub stosunek służbowy został rozwiązany z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Zasiłek ten przysługuje również w przypadku, gdy w okresie pobierania zasiłku przedemerytalnego rejon został wykreślony z wykazu rejonów administracyjnych (gmin) uznanych za zagrożone szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym.

4. W rejonach administracyjnych (gminach), które utraciły status rejonu zagrożonego szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym, przepis ust. 3 stosuje się do końca roku kalendarzowego następującego po roku, w którym nastąpiła utrata tego statusu.

5. Zasiłek przedemerytalny, w wysokości określonej w ust. 3, przysługuje również osobie nie zamieszkałej w rejonie administracyjnym (gminie) uznanej za zagrożony szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym, jeżeli stosunek pracy lub stosunek służbowy rozwiązany został po dniu 1 lipca 1996 r. z przyczyn dotyczących zakładu pracy w wyniku jednorazowego lub w okresie nie dłuższym niż 3 miesiące zmniejszenia zatrudnienia o co najmniej 100 pracowników.

6. Wysokość zasiłku przedemerytalnego nie może przekroczyć 90% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składki na

¹⁰⁷ Dodany przez art. 1 pkt 32 ustawy wymienionej w przypisie 2.

ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy, w okresie 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc zgłoszenia wniosku o zasiłek przedemerytalny, i być niższa od 120% kwoty zasiłku, o którym mowa w art. 24 ust. 1.

Art. 37k. 1. Świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie, spełniającej określone w ustawie warunki do uzyskania statusu bezrobotnego i prawa do zasiłku, jeżeli:

- 1) osiągnęła wiek co najmniej 58 lat kobieta i 63 lata mężczyzna i posiada okres uprawniający do emerytury, lub
- 2) w roku kalendarzowym, w którym został rozwiązany stosunek pracy lub stosunek służbowy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, ukończyła 55 lat kobieta i 60 lat mężczyzna oraz posiada okres uprawniający do emerytury, lub
- 3) do dnia rozwiązania stosunku pracy, z przyczyn dotyczących zakładu pracy, osiągnęła okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn.

2. Wysokość świadczenia przedemerytalnego wynosi 80% kwoty emerytury określonej w decyzji organu rentowego ustalającej wysokość emerytury w celu ustalenia świadczenia przedemerytalnego, nie mniej jednak niż odpowiednio wysokość zasiłku określona w art. 37j ust. 2 i 3.

3. Decyzję ustalającą wysokość emerytury w celu ustalenia wysokości świadczenia przedemerytalnego organ rentowy wydaje na wniosek rejonowego urzędu pracy.

4. Do postępowania w sprawie ustalenia wysokości emerytury w celu ustalenia wysokości świadczenia przedemerytalnego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące postępowania w sprawie świadczeń emerytalnych.

5. Od decyzji organu rentowego, o której mowa w ust. 3, przysługują środki odwoławcze, określone w odrębnych przepisach.

6. W przypadku braku możliwości ustalenia wysokości świadczenia przedemerytalnego z powodu trwającego postępowania dotyczącego ustalenia wysokości emerytury, świadczenie przedemerytalne wypłaca się w kwocie zaliczkowej, w wysokości odpowiednio określonej w art. 37j ust. 2 i 3.

7. Pracodawca obowiązany jest do przekazywania rejonowym urządowi pracy dokumentacji umożliwiającej wydanie decyzji ustalającej wysokość emerytury w celu ustalenia wysokości świadczenia przedemerytalnego oraz zasiłku przedemerytalnego. Przepisy dotyczące przygotowania wniosku o emeryturę stosuje się odpowiednio.

8. W przypadku równoczesnego spełnienia kilku warunków uprawniających do zasiłku przedemerytalnego i świadczenia przedemerytalnego, uprawnionej osobie przysługuje wybór podstawy ich przyznania.

Art. 37i. Zasiłki przedemerytalne i świadczenia przedemerytalne podlegają waloryzacji na zasadach przewidzianych dla zasiłków dla bezrobotnych.

Art. 37f. Osoby pobierające zasiłek przedemerytalny lub świadczenie przedemerytalne nie mają obowiązku zgłaszania się do rejonowego urzędu pracy w celu potwierdzenia gotowości do podjęcia pracy. Osoby te mogą być za ich zgodą skierowane przez rejonowy urząd pracy na szkolenie, do prac interwencyjnych lub robót publicznych.

Art. 37m. 1. Do osób uprawnionych i pobierających zasiłek przedemerytalny lub świadczenie przedemerytalne przepisy art. 23 ust. 4, art. 26, art. 27 ust. 1 pkt 3—5 i ust. 2, art. 31 ust. 1 i 2 oraz art. 34 stosuje się odpowiednio.

2. Zasiłki, o których mowa w art. 31 ust. 1 pkt 1, finansowane są ze środków Funduszu Pracy.

Art. 37n. 1. Prawo do zasiłku przedemerytalnego i świadczenia przedemerytalnego ustaje z dniem niespełnienia warunków, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2, z zastrzeżeniem ust. 2 oraz art. 37f.

2. W przypadku podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, pozarolniczej działalności albo osiągnięcia miesięcznie dochodu w wysokości przekraczającej połowę najniższego wynagrodzenia przez osobę uprawnioną do zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, prawo do zasiłku lub świadczenia ulega zawieszeniu.

Art. 37o. 1. Prawo do zasiłków przedemerytalnych i świadczeń przedemerytalnych ustalają oraz zasiłki i świadczenia przyznają i wypłacają rejonowe urzędy pracy.

2. Zasiłki przedemerytalne i świadczenia przedemerytalne finansowane są z budżetu państwa, w ramach dotacji dla Funduszu Pracy.

Rozdział 4

Świadczenia przysługujące rolnikom zwalnianym z pracy

Art. 38. Osobom podlegającym ubezpieczeniu społecznemu rolników, które zostały zwolnione z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy i nie są uprawnione do zasiłku dla bezrobotnych, przysługują świadczenia na warunkach i w zakresie określonych w niniejszym rozdziale.

Art. 39. Świadczenia obejmują:

- 1)¹⁰⁸ pokrycie składek na ubezpieczenie społeczne rolników za osobę, o której mowa w art. 38, w okresie pierwszych czterech kwartałów po rozwiązaniu stosunku pracy,
- 2) finansowanie kosztów szkolenia w celu podjęcia zatrudnienia lub działalności gospodarczej poza go-

¹⁰⁸ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 33 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 2.

spodarstwem rolnym; przepis art. 16 ust. 4 stosuje się odpowiednio,

- 3)¹⁰⁹ prawo do dodatku szkoleniowego określonego w art. 16 ust. 2,
- 4) świadczenie z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, powstałych w związku z odbywaniem szkolenia, na zasadach przewidzianych dla pracowników,
- 5) jednorazową pożyczkę, o której mowa w art. 18, na podjęcie działalności gospodarczej lub na zakup ziemi, nie wyłączając działalności wytwórczej lub usługowej związanej z rolnictwem.

Art. 40. Świadczenia określone w art. 39 przysługują osobie, o której mowa w art. 38, jeżeli:

- 1)¹¹⁰ w okresie 18 miesięcy poprzedzających dzień zgłoszenia wniosku o przyznanie świadczenia pozostawała w stosunku pracy i osiągała wynagrodzenie stanowiące podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy, wynoszące co najmniej najniższe wynagrodzenie przez okres 365 dni i stosunek ten został rozwiązany z przyczyn dotyczących zakładu pracy,
- 2) podatek z gospodarstwa rolnego lub działu specjalnego nie przekracza kwoty podatku rolnego z 5 ha przeliczeniowych albo w przeliczeniu na 1 członka gospodarstwa domowego nie mającego stałych pozarolniczych źródeł dochodu nie przekracza kwoty podatku rolnego z 1 ha przeliczeniowego.

Art. 41. Pokrycie składek, przewidziane w art. 39 pkt 1, polega na przekazaniu z Funduszu Pracy na odpowiednie fundusze ubezpieczenia społecznego rolników, na podstawie decyzji kierownika właściwego rejonowego urzędu pracy, wydanej na wniosek rolnika zobowiązanego do zapłacenia składki, kwot należności z tytułu poszczególnych rat kwartalnych. Świadczenie to przysługuje począwszy od najbliższej raty kwartalnej, której wymagalność przypada po dniu rozwiązania stosunku pracy.

Rozdział 5

Zatrudnienie w ramach Ochotniczych Hufców Pracy

Art. 42. 1. Zadania w zakresie zatrudnienia wykonują także Ochotnicze Hufce Pracy.

¹⁰⁹ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 33 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 2.

¹¹⁰ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 34 ustawy wymienionej w przypisie 2, z tym że przepis ten wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1997 r. (art. 10 pkt 1 tej ustawy). Do tego czasu obowiązuje pkt 1 w następującym brzmieniu:

„1) w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień zgłoszenia wniosku o przyznanie świadczenia pozostawała w stosunku pracy i osiągała wynagrodzenie stanowiące podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy, wynoszące co najmniej połowę najniższego wynagrodzenia przez okres 180 dni i stosunek ten został rozwiązany z przyczyn dotyczących zakładu pracy,”.

2. Ochotnicze Hufce Pracy są państwową jednostką organizacyjną, nadzorowaną przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej.

Art. 43. Do zadań Ochotniczych Hufców Pracy należy w szczególności:

- 1) organizowanie zatrudnienia młodzieży,
- 2) tworzenie warunków uzyskiwania i podwyższania kwalifikacji zawodowych i ogólnych oraz przekwalifikowania zawodowego młodzieży,
- 3) udzielanie pomocy młodzieży zaniedbanej wychowawczo i wymagającej specjalnej troski.

Art. 44. Zatrudnianie uczestników Ochotniczych Hufców Pracy odbywa się na zasadach określonych w Kodeksie pracy.

Art. 45. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zadania, organizację, sposób finansowania i sprawowania nadzoru nad Ochotniczymi Hufcami Pracy, a także zadania rządowej administracji ogólnej oraz państwowych jednostek organizacyjnych w tworzeniu warunków działalności Ochotniczych Hufców Pracy.

Rozdział 6

Zatrudnianie obywateli polskich za granicą u pracodawców zagranicznych oraz zatrudnianie cudzoziemców w Polsce

Art. 46. Obywatele polscy mogą podejmować pracę za granicą u pracodawców zagranicznych w trybie i na zasadach obowiązujących w kraju zatrudnienia oraz określonych w umowach międzynarodowych.

Art. 47. 1. Zatrudnienie za granicą następuje w drodze bezpośrednich uzgodnień i umów zawieranych przez obywateli polskich z pracodawcami zagranicznymi lub za pośrednictwem upoważnionych w trybie art. 37 ust. 1 organów, organizacji i instytucji, zwanych dalej „jednostkami kierującymi”.

2. Kierowanie do zatrudnienia za granicą przez upoważnione jednostki kierujące odbywa się na podstawie umów cywilnoprawnych zawieranych przez te jednostki z obywatelami polskimi. Umowy te powinny określać:

- 1) pracodawcę zagranicznego,
- 2) okres zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,
- 3) rodzaj oraz warunki pracy i wynagradzania, a także przysługujące kierowanej osobie świadczenia socjalne,
- 4) zasady i warunki ubezpieczenia społecznego oraz od następstw nieszczęśliwych wypadków i chorób tropikalnych,
- 5) obowiązki i uprawnienia osoby kierowanej oraz jednostki kierującej,

- 6) inne zobowiązania stron,
- 7) zakres odpowiedzialności cywilnej stron w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy zawartej między jednostką kierującą a obywatelem polskim oraz tryb dochodzenia związanym z tym roszczeń,
- 8) kwotę należną jednostce kierującej z tytułu faktycznie poniesionych kosztów związanych ze skierowaniem do pracy za granicą.

3. Jednostka kierująca ma obowiązek poinformować osobę kierowaną do pracy za granicą o przysługujących jej uprawnieniach, o których mowa w art. 48.

4. Umów, o których mowa w ust. 2, nie zawiera się w razie wakacyjnego zatrudnienia młodzieży uczącej się i studiującej.

5. (skreślony).¹¹¹

Art. 48. 1. Jeżeli umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej, udokumentowane okresy zatrudnienia obywateli polskich za granicą u pracodawców zagranicznych zaliczane są do okresów pracy w Polsce w zakresie uprawnień pracowniczych, pod warunkiem opłacania składek na Fundusz Pracy, natomiast do okresów składkowych w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, o ubezpieczeniu społecznym i rodzinnym oraz o świadczeniach pieniężnych z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, pod warunkiem opłacania składek na ubezpieczenie społeczne.

2. Okres zatrudnienia obywateli polskich za granicą jest traktowany jak okres zatrudnienia w Polsce w zakresie uprawnień, o których mowa w ust. 1, od dnia:

- 1)¹¹² zawiadomienia właściwego terytorialnie wojewódzkiego urzędu pracy o podjęciu pracy za granicą i przystąpienia do płatności składki na Fundusz Pracy w wysokości 12% przeciętnego wynagrodzenia za każdy miesiąc tego zatrudnienia; jeżeli zawiadomienie i przystąpienie do opłacania składek następuje w ciągu miesiąca, podstawę wymiaru składki dzieli się przez 30 i mnoży przez liczbę dni, za które składka ma być opłacona,
- 2)¹¹³ zawiadomienia właściwego terytorialnie oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o podjęciu pracy za granicą i przystąpienia do opłacania składki na ubezpieczenie społeczne w wysokości ustalonej jak dla pracowników w kraju od zadeklarowanej kwoty, nie niższej jednak od przeciętnego wynagrodzenia; jeżeli zawiadomienie i przystąpienie do opłacania składek następuje w ciągu miesiąca, najniższą podstawę wymiaru składki dzieli się przez 30 i mnoży przez liczbę dni, za które składka ma być opłacona.

¹¹¹ Przez art. 1 pkt 23 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹¹² W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 35 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 2.

¹¹³ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 35 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 2.

3.¹¹⁴ Postanowienia ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do obywateli polskich zatrudnionych przez pracodawców zagranicznych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli pracodawca zagraniczny nie posiada w Polsce siedziby ani przedstawicielstwa.

Art. 49. 1. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określa, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb dokonywania wpłat na Fundusz Pracy, o których mowa w art. 48 ust. 2 pkt 1,
- 2) tryb opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, o których mowa w art. 48 ust. 2 pkt 2,
- 3) szczegółowe zasady nabywania uprawnień i tryb wypłat zasiłków z ubezpieczenia społecznego obywatelom polskim zatrudnionym za granicą u pracodawców zagranicznych.

2.¹¹⁵ Minister Gospodarki w porozumieniu z Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i kryteria rozdziału limitu zatrudnienia pracowników polskich za granicą w celu realizacji umów o dzieło przez polskie podmioty gospodarcze, jeżeli został on ustanowiony w umowie międzynarodowej.

Art. 50. 1. Pracodawca może zatrudnić lub powierzyć inną pracę zarobkową na terenie Polski cudzoziemcowi nie posiadającemu karty stałego pobytu lub statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli uzyska na to zezwolenie dyrektora właściwego terytorialnie dla swej siedziby wojewódzkiego urzędu pracy, a cudzoziemiec uzyskał prawo pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zgodę na zatrudnienie lub wykonywanie innej pracy zarobkowej u tego pracodawcy.

2. Zezwolenie i zgoda na zatrudnianie lub powierzenie innej pracy zarobkowej cudzoziemcom w jednostkach podległych Ministrowi Kultury i Sztuki, Ministrowi Zdrowia i Opieki Społecznej, Ministrowi Edukacji Narodowej oraz Sekretarzowi Naukowemu Polskiej Akademii Nauk wydawane są przez dyrektorów wojewódzkich urzędów pracy, jeżeli spełnione są warunki określone w przepisach tej ustawy oraz przepisach innych ustaw.

3. Zezwolenie i zgodę, o których mowa w ust. 1, dyrektor wojewódzkiego urzędu pracy wydaje uwzględniając sytuację na rynku pracy. Zezwolenie i zgoda są wydawane na czas oznaczony dla określonego cudzoziemca, na określone stanowisko lub rodzaj wykonywanej pracy.

¹¹⁴ Dodany przez art. 1 pkt 24 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹¹⁵ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 25 ustawy wymienionej w przypisie 1 oraz zgodnie z art. 8 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. — Przepisy wprowadzające ustawę reformującą funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej (Dz. U. Nr 106, poz. 497), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1997 r.

4. Pracodawca zawiera z cudzoziemcem umowę dotyczącą zatrudnienia lub wykonywania innej pracy zarobkowej na czas udzielonego zezwolenia.

5. Jeżeli odrębne przepisy uzależniają możliwość zajmowania określonego stanowiska, wykonywania zawodu lub innej pracy zarobkowej od uzyskania zgody właściwego organu na ich wykonywanie, pracodawca przed wystąpieniem do wojewódzkiego urzędu pracy obowiązany jest uzyskać taką zgodę.

6. Zezwolenie i zgoda, o których mowa w ust. 1, podlegają cofnięciu przez dyrektora wojewódzkiego urzędu pracy, jeżeli cudzoziemiec jest zatrudniony lub wykonuje inną pracę zarobkową niezgodnie z uzyskanym zezwoleniem i zgodą albo nastąpiła utrata uprawnień do wykonywania zatrudnienia lub powierzonej pracy.

7. Cofnięcie zezwolenia i zgody, o których mowa w ust. 1, przed upływem okresu, na który zostały wydane, zobowiązuje pracodawcę do rozwiązania umowy, na podstawie której nastąpiło zatrudnienie lub powierzenie innej pracy zarobkowej, nie później niż w ciągu 3 dni od daty powiadomienia go o cofnięciu zezwolenia lub zgody.

8. Przepisy ust. 1 oraz ust. 3—7 stosuje się odpowiednio do jednoosobowego podmiotu gospodarczego oraz do osoby fizycznej, zamierzających zatrudnić cudzoziemca.

9. Przepisy ust. 1 i 5 nie naruszają przepisów regulujących odrębne warunki zatrudniania lub powierzenia innej pracy zarobkowej cudzoziemcom lub zawierających zakaz ich wykonywania przez cudzoziemca.

10. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w przypadku, gdy polski pracodawca zatrudnia cudzoziemca lub powierza mu wykonywanie innej pracy zarobkowej poza granicami Polski.

11. Pracodawca, który uzyskał zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, dokonuje na konto Funduszu Pracy wojewódzkiego urzędu pracy wydającego zezwolenie jednorazowej wpłaty w wysokości najniższego wynagrodzenia, za każdą osobę objętą zezwoleniem. W przypadku przedłużenia ważności zezwolenia wpłata wynosi połowę najniższego wynagrodzenia.

12. Przepis ust. 11 stosuje się odpowiednio do pracodawców zagranicznych świadczących usługi eksportowe w Polsce.

13. (skreślony).¹¹⁶

14.¹¹⁷ Minister Pracy i Polityki Socjalnej może określać, w drodze rozporządzenia, przypadki, w których zatrudnienie lub powierzenie innej pracy zarobkowej cudzoziemcowi jest dopuszczalne bez konieczności uzyskania zezwolenia i zgody dyrektora wojewódzkiego

urzędu pracy, jeżeli potrzeba zatrudnienia lub powierzenia innej pracy zarobkowej wynika w szczególności z umów i porozumień międzynarodowych albo dotyczy usług artystycznych.

Art. 51. 1. Minister Pracy i Polityki Socjalnej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji¹¹⁸ i Ministrem Spraw Zagranicznych określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb wydawania zezwoleń i zgód, o których mowa w art. 50 ust. 1.

2. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określa, w drodze rozporządzenia, tryb zatrudniania cudzoziemców przy realizacji usług eksportowych świadczonych przez pracodawców zagranicznych w Polsce.

3. Minister Kultury i Sztuki w porozumieniu z Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej określa, w drodze rozporządzenia, warunki zatrudniania i powierzenia innej pracy zarobkowej cudzoziemcom w ramach usług artystycznych.

4. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej określa, w drodze rozporządzenia, warunki zatrudniania i powierzenia innej pracy zarobkowej cudzoziemcom w służbie zdrowia.

5. Sekretarz Naukowy Polskiej Akademii Nauk określa, w drodze zarządzenia, warunki zatrudniania lub powierzenia cudzoziemcom wykonywania innej pracy zarobkowej w placówkach Polskiej Akademii Nauk.

Rozdział 7

Fundusz Pracy

Art. 52. 1. Fundusz Pracy jest państwowym funduszem celowym, zwanym dalej „Funduszem Pracy”.

2. Dysonentem Funduszu Pracy jest Prezes Krajowego Urzędu Pracy.

Art. 53. 1.¹¹⁹ Obowiązkowe składki na Fundusz Pracy, ustalone od kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne lub zaopatrzenie emerytalne, wynoszących co najmniej najniższe wynagrodzenie, opłacają:

- 1) pracodawcy oraz inne jednostki organizacyjne za osoby:
  - a) pozostające w stosunku pracy lub stosunku służbowym,
  - b) wykonujące pracę na podstawie umowy o pracę nakładczą, umowy agencyjnej lub umowy zlecenia oraz za osoby z nimi współpracujące,

¹¹⁶ Zgodnie z art. 7 pkt 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. — Przepisy wprowadzające ustawy reformujące funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej (Dz. U. Nr 106, poz. 497), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1997 r.

¹¹⁷ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 37 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 2.

¹¹⁶ Przez art. 1 pkt 26 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹¹⁷ Dodany przez art. 1 pkt 36 ustawy wymienionej w przypisie 2.

- c) wykonujące pracę w okresie odbywania kary pozbawienia wolności,
  - d) pobierające stypendia sportowe,
  - e) będące członkami zespołów adwokackich,
  - f)¹²⁰ otrzymujące świadczenie socjalne lub zasiłek socjalny, przewidziane w Układzie zbiorowym pracy dla pracowników zakładów górniczych,
- 2) rolnicze spółdzielnie produkcyjne i spółdzielnie kółek rolniczych (usług rolniczych) za swoich członków, z wyjątkiem członków, którzy wnieśli wkład gruntowy o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowych,
- 3) inne niż wymienione w pkt 1 i 2 osoby podlegające ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu, z wyjątkiem osób duchownych i osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu rolników.

2. Wysokość składki, o której mowa w ust. 1, określa ustawa budżetowa.

3.¹²¹ W przypadku gdy kwoty, o których mowa w ust. 1, pochodzą z różnych źródeł, obowiązek opłacania składek na Fundusz Pracy powstaje wtedy, gdy łączna kwota stanowiąca podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wynosi co najmniej najniższe wynagrodzenie.

4. Osoba, do której ma zastosowanie przepis ust. 3, składa stosowne oświadczenie każdemu pracodawcy bądź w oddziale Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli sama opłaca składki na ubezpieczenie społeczne.

Art. 54. Zakłady pracy chronionej oraz podmioty gospodarcze Polskiego Związku Głuchych i Polskiego Związku Niewidomych oraz Związku Ociemniałych Żołnierzy Rzeczypospolitej Polskiej, Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi oraz Zakład dla Niewidomych w Łaskach nie opłacają składek na Fundusz Pracy za zatrudnionych pracowników.

Art. 55. 1. Dochodami Funduszu Pracy są:

- 1) obowiązkowe składki na Fundusz Pracy,
- 2) dotacje budżetu państwa na uzupełnienie środków Funduszu Pracy przeznaczonych na wypłatę obowiązkowych świadczeń, po wykorzystaniu środków ze składek, o których mowa w pkt 1,
- 3) dochody z tytułów określonych w art. 57 ust. 1 pkt 22—24,
- 4) wpłaty dokonywane przez partnerów zagranicznych z tytułu rekrutacji pracowników polskich zatrudnionych w ramach umów międzynarodowych,
- 5) inne wpływy.

¹²⁰ Dodany przez art. 1 pkt 27 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹²¹ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 37 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 2.

2. Dochodami Funduszu Pracy są również wpłaty dokonywane przez obywateli polskich podejmujących zatrudnienie za granicą u pracodawców zagranicznych, o których mowa w art. 48 ust. 2 pkt 1, oraz wpłaty pracodawców z tytułu uzyskania zezwolenia na zatrudnienie cudzoziemca, o których mowa w art. 50 ust. 11 i 12.

Art. 56. 1. Składki na Fundusz Pracy opłaca się za okres trwania obowiązkowego ubezpieczenia społecznego, w trybie i na zasadach przewidzianych dla składek na ubezpieczenie społeczne i zaopatrzenie emerytalne.

2.¹²² Poboru składek na Fundusz Pracy dokonuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych w okresach miesięcznych, łącznie ze składkami na ubezpieczenie społeczne i zaopatrzenie emerytalne, oraz przekazuje zebrane tytułem składek kwoty na Fundusz Pracy, po potrąceniu bieżących składek na ubezpieczenie społeczne, od zasiłków w terminie do 20 dnia następnego miesiąca.

2a.¹²³ Koszty poboru składek na Fundusz Pracy obciążają ten fundusz i są zwracane Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w wysokości 0,5% przypisu składek na Fundusz Pracy.

3. Od składek na Fundusz Pracy nie opłaconych w terminie Zakład Ubezpieczeń Społecznych pobiera odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych przepisami o zobowiązaniach podatkowych. Składki te oraz należności z tytułu odsetek za zwłokę i dodatkowych opłat, o których mowa w ust. 4, nie opłacone w terminie, podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

4. W razie nieopłacania składek na Fundusz Pracy lub opłacenia ich w niższej od należnej wysokości, Zakład Ubezpieczeń Społecznych może obciążyć pracodawcę lub osobę podlegającą ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu dodatkową opłatą do wysokości 100% należnej kwoty składek.

Art. 57. 1. Środki Funduszu Pracy przeznacza się na finansowanie:

- 1) kosztów przejazdu i wynagrodzenia członków rad zatrudnienia, o których mowa w art. 10 ust. 8 i 9,
- 2) kosztów szkolenia pracowników, o których mowa w art. 15 ust. 5 i w art. 16 ust. 10, bezrobotnych i innych uprawnionych osób,
- 3)¹²⁴ dodatków szkoleniowych, o których mowa w art. 16, pożyczek szkoleniowych, o których mowa w art. 16a, oraz badań, o których mowa w art. 17 ust. 5,

¹²² W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 38 ustawy wymienionej w przypisie 2.

¹²³ Dodany przez art. 1 pkt 28 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹²⁴ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 39 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 2.

- 4)¹²⁵ pożyczek i kosztów szkolenia, o których mowa w art. 18, kosztów obsługi, a także kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego oraz, w przypadku zawarcia porozumienia w sprawie udzielania kredytów przez instytucje finansowe bezrobotnym i uprawnionym do pożyczek z Funduszu Pracy osobom, różnicy między stopą procentową kredytu refinansowego a preferencyjną stopą procentową stosowaną wobec pożyczkobiorców Funduszu Pracy,
- 5)¹²⁶ kosztów, o których mowa w art. 19—21 i 37f, refundowanych z tytułu zatrudnienia bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych, oraz składek na ubezpieczenie społeczne, o których mowa w art. 22a,
- 6)¹²⁷ zasiłków wypłacanych bezrobotnym oraz składek na ubezpieczenie społeczne od tych zasiłków, a także zasiłków przedemerytalnych i świadczeń przedemerytalnych,
- 7)¹²⁸ kosztów, o których mowa w art. 37e, z tytułu zatrudnienia skierowanego absolwenta,
- 8) biletów kredytowych wydawanych osobom skierowanym w celu zatrudnienia w innej miejscowości, o których mowa w art. 31 ust. 4, oraz poborowym skierowanym do odbycia służby zastępczej,
- 9) opracowywania i rozpowszechniania informacji zawodowych oraz wyposażenia dla prowadzenia poradnictwa zawodowego we współpracy z instytucjami wykonującymi statutowe zadania w zakresie informacji i poradnictwa zawodowego,
- 10) wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom, zatrudnionym na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, oraz składek na ubezpieczenie społeczne od refundowanych wynagrodzeń,
- 11) opracowywania, wydawania i rozpowszechniania informacji o usługach organów zatrudnienia oraz innych partnerów na rynku pracy, dla bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy oraz pracodawców,
- 12)¹²⁹ dodatków i premii wypłacanych pracownikom za wykonywanie obowiązków opiekunów praktyk uczniowskich oraz opłaconych od nich składek na ubezpieczenie społeczne,
- 13) przedsięwzięć związanych z realizacją programów specjalnych,
- 14) składek na ubezpieczenie społeczne rolników, o których mowa w art. 39,
- 15) kosztów wysyłki wezwań, zawiadomień i przekazywania bezrobotnym należnych świadczeń pieniężnych oraz kosztów korespondencji z pracodawcami,
- 16) badań, opracowania programów, ekspertyz, analiz, wydawnictw i konkursów dotyczących rynku pracy,
- 17)¹³⁰ kosztów wprowadzania, rozwijania i eksploatacji systemu informatycznego w urzędach pracy,
- 18) wydatków związanych z promocją oraz pomocą prawną zatrudnionym za granicą w ramach umów międzynarodowych,
- 19) kosztów opracowywania i rozpowszechniania materiałów informacyjno-szkoleniowych dla klubów pracy, ich wyposażenia oraz kosztów prowadzenia zajęć przez instytucje oraz osoby nie będące pracownikami urzędów pracy,
- 20) kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego nienależnie pobranych świadczeń i innych wypłat z Funduszu Pracy,
- 21) części kosztów realizacji zadań na rzecz bezrobotnych, wykonywanych w ramach działań statutowych przez organizacje i instytucje,
- 22) udziałów i wkładów finansowych wnoszonych do spółek, fundacji i innych osób prawnych,
- 23) nabywania bonów skarbowych i obligacji emitowanych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa lub przez Narodowy Bank Polski,
- 24) depozytów celowych w bankach i innych instytucjach państwowych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa,
- 25) odsetek za nieterminowe regulowanie zobowiązań finansowych z Funduszu Pracy,
- 26)¹³¹ stypendiów, o których mowa w art. 37a i 37b, oraz składek na ubezpieczenie społeczne od tych stypendiów, a także stypendiów, o których mowa w art. 37d,
- 27)¹³¹ wynagrodzeń, o których mowa w art. 37b ust. 4,
- 28)¹³¹ kosztów poboru składek, o których mowa w art. 56 ust. 2a,
- 29)¹³¹ kosztów zakwaterowania i dojazdów do pracy, o których mowa w art. 31 ust. 6,
- 30)¹³² zasiłków porodowych i pogrzebowych, o których mowa w art. 37m ust. 2.

¹²⁵ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 39 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 2.

¹²⁶ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 29 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1 oraz przez art. 1 pkt 39 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 2.

¹²⁷ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 39 lit. d) ustawy wymienionej w przypisie 2.

¹²⁸ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 29 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹²⁹ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 39 lit. e) ustawy wymienionej w przypisie 2.

¹³⁰ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 29 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹³¹ Dodany przez art. 1 pkt 29 lit. d) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹³² Dodany przez art. 1 pkt 39 lit. f) ustawy wymienionej w przypisie 2.

2. Środki Funduszu Pracy mogą być przeznaczone na finansowanie zadań zleconych Ochotniczym Hufcom Pracy przez dysponentów Funduszu Pracy, określonych w ust. 1 pkt 2, 9—13 i 19, które wynikają z realizowanych przez nie zadań.

3. Wydatki, o których mowa w ust. 1 pkt 10 i 12, zwracane są z Funduszu Pracy do wysokości najniższych stawek, określonych w odrębnych przepisach obowiązujących w okresie, za który dokonywana jest refundacja.

4.¹³³ Prezes Krajowego Urzędu Pracy za zgodą Ministra Pracy i Polityki Socjalnej może dokonywać przesunięć środków przewidzianych w planie Funduszu Pracy, stanowiącym załącznik do ustawy budżetowej, na finansowanie poszczególnych zadań, z tym jednak że łączna kwota środków przewidzianych na finansowanie zadań wymienionych w ust. 1 pkt 2—5, 7, 13, 26, 27 i 29 nie może być zmniejszona w celu przeznaczenia na inne cele.

5. Minister Pracy i Polityki Socjalnej w porozumieniu z Ministrem Finansów oraz po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Zatrudnienia może określić, w drodze rozporządzenia, inne niż wymienione w ust. 1 cele, na które mogą być przeznaczone środki Funduszu Pracy.

6. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady finansowania wydatków z Funduszu Pracy, o których mowa w ust. 1, oraz sposób współpracy organów zatrudnienia z bankami i instytucjami finansującymi.

7. Od wypłat finansowanych z Funduszu Pracy nie ustala się składki na Fundusz Pracy.

Art. 58. Dochody Funduszu Pracy zwolnione są od podatku dochodowego.

Art. 59. W sprawach nie uregulowanych w niniejszym rozdziale stosuje się odpowiednio przepisy prawa budżetowego w zakresie gospodarki funduszami celowymi.

Rozdział 8

Kontrola przestrzegania przepisów ustawy

Art. 60. 1. Urzędy pracy sprawują kontrolę przestrzegania przepisów ustawy.

2. Kontrola obejmuje badanie przestrzegania:

- 1) legalności zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności,
- 2) obowiązku informowania rejonowych urzędów pracy o zatrudnianiu osoby zarejestrowanej jako bezrobotna lub powierzeniu jej wykonywania innej pracy zarobkowej,
- 3) obowiązku optacania składek na Fundusz Pracy,

4) warunków zawartych w upoważnieniach do prowadzenia pośrednictwa pracy lub kierowania obywateli polskich do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych.

3. Kontrolą mogą być objęte jednostki, wobec których zachodzi podejrzenie, że prowadzą pośrednictwo pracy lub kierują obywateli polskich do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych bez wymaganych upoważnień.

4. Kontrolą mogą być objęci pracodawcy, jednoosobowe podmioty gospodarcze i inne instytucje oraz osoby fizyczne.

5. Przeprowadzający kontrolę mogą badać dokumenty objęte jej zakresem, sporządzać niezbędne ich kopie, przesłuchiwać świadków, sprawdzać tożsamość osób zatrudnionych i wykonujących inne prace zarobkowe, a także innych osób w celu ustalenia charakteru pobytu na terenie kontrolowanej jednostki w czasie przeprowadzania kontroli.

6. Kontrolowani obowiązani są udostępniać wszelkie dokumenty i udzielać wyjaśnień w sprawach objętych zakresem kontroli.

7. Pracownicy urzędów pracy są uprawnieni do przeprowadzenia kontroli bez uprzedzenia. Kontrolujący obowiązani są do okazania legitymacji służbowej i upoważnienia.

Art. 61. 1. Urzędy pracy w zakresie kontroli współdziałają w szczególności ze związkami zawodowymi, Państwową Inspekcją Pracy, Policją, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych oraz urzędami kontroli skarbowej.

2. Organy Policji, w razie uzasadnionej potrzeby oraz w celu zapewnienia bezpieczeństwa kontrolującym, zobowiązane są, na wniosek właściwego urzędu pracy, do udzielenia stosownej pomocy.

3. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, organizację i tryb przeprowadzania przez urzędy pracy kontroli oraz zasady współdziałania z innymi organami.

Art. 62. Prezes Krajowego Urzędu Pracy przedstawia Ministrowi Pracy i Polityki Socjalnej do końca pierwszego kwartału roku zbiorcze wyniki przeprowadzonych w roku poprzednim kontroli oraz ocenę przestrzegania przepisów ustawy.

Rozdział 9

Odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko przepisom ustawy

Art. 63. 1. Kto zatrudnia lub powierza wykonywanie innej pracy zarobkowej bezrobotnemu nie zawiadamiając o tym właściwego rejonowego urzędu pracy, podlega karze grzywny.

¹³³ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 30 ustawy wymienionej w przypisie 1.

2. Tej samej karze podlega bezrobotny, który podjął zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność przynoszącą dochód bez powiadomienia o tym właściwego urzędu pracy.

Art. 64. 1. Kto zatrudnia lub powierza wykonywanie innej pracy zarobkowej cudzoziemcowi nie posiadającemu karty stałego pobytu lub statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej bez zezwolenia lub zgody dyrektora właściwego wojewódzkiego urzędu pracy lub na innym stanowisku albo na innych warunkach niż określone w zezwoleniu lub zgodzie,

podlega karze grzywny.

2. Tej samej karze podlega cudzoziemiec nie posiadający karty stałego pobytu lub statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej, który podjął zatrudnienie lub inną pracę zarobkową bez zgody dyrektora właściwego wojewódzkiego urzędu pracy.

Art. 65. 1. Kto bez wymaganego upoważnienia prowadzi pośrednictwo pracy albo kieruje obywateli polskich do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych,

podlega karze grzywny.

2. Tej samej karze podlega, kto prowadząc pośrednictwo pracy lub kierując obywateli polskich do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych:

- 1) pobiera od bezrobotnego lub innych osób poszukujących pracy dodatkowe opłaty nie wymienione w art. 47 ust. 2 pkt 8, lub
- 2) osiąga zysk.

Art. 66. Kto:

- 1) nie dopełnia obowiązku opłacania składek na Fundusz Pracy lub nie opłaca ich w przewidzianym przepisami terminie,
- 2) nie zgłasza wymaganych przepisami danych lub zgłasza nieprawdziwe dane mające wpływ na wymiar składek na Fundusz Pracy bądź udziela w powyższym zakresie nieprawdziwych wyjaśnień lub odmawia ich udzielenia,

podlega karze grzywny.

Art. 67. Kto udaremnia lub utrudnia przeprowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ustawy,

podlega karze grzywny.

Rozdział 10

Zmiany w obowiązujących przepisach

Art. 68. (pominięty).¹³⁴

Art. 69. (pominięty).¹³⁴

Art. 70. (pominięty).¹³⁴

Art. 71. (pominięty).¹³⁴

Rozdział 11

Przepisy przejściowe

Art. 72. (pominięty).¹³⁴

Art. 73. 1. (pominięty).¹³⁴

2. (pominięty).¹³⁴

3. (skreślony).¹³⁵

4. Prawo do zasiłku i innych świadczeń przewidzianych dla bezrobotnych ustaje z dniem utraty statusu bezrobotnego.

Art. 73a.¹³⁶ Okresy zatrudnienia obywateli polskich w byłej Niemieckiej Republice Demokratycznej i w byłej Czechosłowackiej Republice Socjalistycznej na podstawie umów i porozumień międzynarodowych, przypadające przed dniem 1 grudnia 1991 r., traktowane są jak okresy zatrudnienia w Państwie Polskim w zakresie uprawnień pracowniczych oraz w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, o ubezpieczeniu społecznym oraz o świadczeniach pieniężnych z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Art. 74. (pominięty).¹³⁴

Art. 75. (pominięty).¹³⁴

Art. 76. Ilekroć w dotychczasowych przepisach jest mowa o:

- 1) Urzędzie Pracy — należy przez to rozumieć Krajowy Urząd Pracy,
- 2) Kierownika Urzędu Pracy — należy przez to rozumieć Prezesa Krajowego Urzędu Pracy,
- 3) kierownika wojewódzkiego urzędu pracy — należy przez to rozumieć dyrektora wojewódzkiego urzędu pracy.

Rozdział 12

Przepisy końcowe

Art. 77. Traci moc ustawa z dnia 16 października 1991 r. o zatrudnieniu i bezrobociu (Dz. U. Nr 106, poz. 457, z 1992 r. Nr 21, poz. 84 i Nr 78, poz. 394 oraz z 1994 r. Nr 43, poz. 165 i Nr 108, poz. 516).

Art. 78. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1995 r.

¹³⁵ Przez art. 1 pkt 31 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹³⁶ Dodany przez art. 1 pkt 32 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹³⁴ Zamieszczony w obwieszczeniu.